

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrlayf-Noral 11c

INSERTIUNILE

se primesc la administra-
ția.

Mulțămite publice și law
deschis costă știri 20 B.

Manuscrisurile nu se
napoiază

Sânge rece.

Războiul balcanic a enervat opinia publică a Europei. În toate statele publicul e alarmat de posibilitatea unei conflagrațiuni universale. În situațiunea aceasta datorită noastră de credincioși servitori ai orientării obștești este să arătăm, că toți factorii politici din Europa, cari se află în fericita situațiune de a vedea țele, în cari se țese destinațiunea neamurilor, sunt de perfect acord în a constata, că primejdia unui războiu european, în special primejdia unui războiu între monarhia noastră și altă mare putere din Europa, absolut nu este iminentă, ci tocmai în potrivă se poate prevedea aproape cu siguranță, că conflagrațiunea temută va fi evitată și că nu este nici decum întemeiată presupunerea izbucnirii unui război între monarhia austro-ungară și alt stat european.

Mișcarea militară a monarhiei austro-ungare, căreia publicul mare îi dă o importanță exagerată, absolut nu este o mobilizare generală, nici parțială, ci o simplă măsură politică trebuitoare mai mult pentru asigurarea păcii, decât pentru pregătirea războiului.

Nervozitatea publicului a pricinuit însă aproape în toate statele interesate chiar și acum enorme pierderi materiale, fără motiv și fără nici o trebuință.

În fața acestei stări de lucruri avem înalta datorie să facem un serios apel la publicul românesc stătuindu-l cu tot dinadinsul să-și păstreze calmitatea și să nu se lase sedus de

cobitorii fără rost în viața de stat. Nu este vorbă de nici un războiu, ci dimpotrivă avem cuvinte a afirma cu toată hotărârea, că aici nu vom avea războiu. Publicul românesc se păgubește pe sine însuși și păgubește în deosebi interesele sale materiale, când enervat de știri necontrolabile se dedă la acțiuni, cari nici în cazul unui războiu chiar nu ar fi justificate.

Îndeosebi ținem să constatăm că situațiunea financiară a monarhiei noastre este absolut ordonată și încordarea momentană a globului întreg nici decum nu îndreptățește temerea de-o derută financiară generală. Instituțiunile economice și financiare ale poporului românesc din Ungaria și Transilvania mai ales sunt așezate pe temelii atât de sănătoase, încât nici chiar cel mai crâncen război n'ar putea să zguduie soliditatea lor. Nervozitatea publicului deci față de aceste institute este absolut neintemeiată.

Acesta fiind adevărul apelăm îndeosebi la preoțimea și învățătorimea noastră să liniștească pe români și chiar de pe amvon să-i sfătuiască a se reține dela demersuri, cari pot într'adevăr să păgubească interesele lor materiale și totodată aduc institutele noastre economice în situațiuni precare. Nu este absolut nici un motiv de a ne teme de vr'un rău, ci mai vărtos zace în interesul neamului nostru, cu liniștea să sălășluiească iurăși în sufletele noastre.

Bucovineni și Ardeleni.

Suceava, 26 Noembrie.

Asistăm în vremile aceste la o mare manifestație de simpatie reciprocă și solidaritate politică aproape a tuturor Slavilor din monarhia noastră, o solidaritate așa de strânsă și de conștientă, încât ea ar fi chiar în stare să împiedece izbucnirea unui război între Austro-Ungaria și alt stat slav. Solidaritatea aceasta a fost pregătită prin cunoașterea reciprocă a literaturilor diferitelor naționalități slave din monarhie, prin legătura ce-o au între oaltă băncile slave și alte instituții economice, prin ziaristica lor, prin societățile de gimnastică, numite „Sokol”, toate întemeiate după acelaș calapod, dar mai ales prin excursiile și vizitele reciproce ce și le fac an de an. Grație acestei solidarități și conlucrări comune în cele politice, culturale și economice, politica internă a monarhiei noastre, și în special a Austriei, trebuie să ție cont de acest factor puternic, care este slavismul. În parlament, în delegațiuni, în dietele provinciale sau în presă, interesele comune ale Slavilor sunt apărate reciproc împotriva ori căruia atac străin, venit din afară. Demonstrațiunile Slavilor din Austria d. ex. în dietele provinciale, în parlament sau în delegațiunea austriacă împotriva regimului despotice din Croația sunt pilda cea mai vie a puterii ce o reprezintă slavismul.

Constatând lucrul acesta, involuntar ne vin în minte legăturile ce există, sau care ar trebui să existe, între Românii bucovineni și

IOV.

Tragedia sufletescă biblică.

Articolul meu introductiv: „Motive biblice”, conține cartea lui Iov, după profesorul George: Epica vieții interne, luizistând mai mult asupra acestei cărți, unice în colecția cărților Scripturi. Urmează acum analiza și interpretarea cuprinsului ei.

O sumă de chestiuni de natură teologică științifică vorbesc înăltura, d. e. stabilirea autorului, a timpului în care s'a alcătuit, a formulării principiilor teologice etc. Iov e pus și în manualele de istorie biblică, se învață și în școala elementară, deși pentru profunditatea înțelesului ei minimează a creștinului încă ajunge în perplexitate.

Se presupune a se fi alcătuit între anii 2337 și 2000 a. Cr.

Că e de o dată mai apropiată se confirmă în înălțimea intelectuală care nu cadrează cu înălțimea patriarhală. E o carte filozofică care nu se menționează nici de Decalogul lui Moise, nici de Templu, nici de preoție. Oglindind condițiunile mentale și sufletesti ale unui om și cucernic preocupat de cea mai profundă problemă a vieții omenești: rostul suferinței.

Omul religios așteaptă — cu tot dreptul, că va urma strict legile sufletului să aibă o viață fericită. Propășirea sa generală se consideră de o urmare a vieții sale virtuose.

e semnul de răsplată dumnezeiască. Dar cum se face că chiar astfel de om să nu fie cruțat de lovituri și încercări crunte? Aceasta constituie un mister, neînțeles de mintea noastră. Ca d. e. cum e acelaș pământ, acelaș soare și căldură și lumină iar pe acelaș petec de pământ răsar fel de fel de flori cu toate felurile de colorii. Să privim acest mister și soluția sufletului omenească în tragedia lui Iov.

Acesta apare din tinerețe lui ducând o viață virtuoasă și în deplină prosperare. Religia lui e reală, nu e formală, purtându-se pe valurile ei, iar nu scoțindu-o ca un adnex la viața sa.

Ce era acest om?

„O, cine mă va pune în lunile zilelor celor mai dinainte, în care mă păzea Dumnezeu, Când strălucea lumina lui peste capul meu, și eu a lui lumină umblam în întunec

Când aveam căi destule, când Dumnezeu căuta la mea casă

Și eram foarte bogat și împrejurul meu slugi [multe aveam

Și unt curgea pe căile mele și munții mei is- [vorau lapte

Când eram dinmăca în cetate, și în uliță scaun [mi se punea

Cei tineri din cale mi se fereau iar bătrânii se [sculau de mine

Și boierii încetau a grăi înaintea mea și degetul [și-l duceau la gură

Și când vorbeam eu, mă fereceau, și limba lor [li se lipsea de gâtlee]

Și toate privirile se aținteau asupra mea când [grăiam

Săracul se mântuia de cel tare, și pe sărmani [li ocrotiam

Cei năcăjiți de fața mea se înșeninau și gura [văduvi mă binecuvânta

Judecata cea dreaptă era înbrăcămîntea mea [de-apurarea

Orbi cu mine vedeau și schiopii nu întârziu [de-apurarea

Tatăl neputincioșilor eram și judecata cea [strâmbă vedeam

Măselele nedreptăților am zdrobit și prada din [gură le-am smuls.

(Iov 29 v. 2—17.)

Astfel de bărbat este eroul nostru strălucind deasupra în drama vieții învălț în iubire, în năvala vieții și a suferinței.

Drama se începe cu un prolog în sferile cerești.

Ingerii lui Dumnezeu se adună în jurul tronului dumnezeesc, dându-și samă de misiunea lor. Ca niște soli mânați în toate părțile împărăției ei se întorc acum să raporteze ce-au aflat. Printre ei e și Diavolul. Un fel de Mephisto. Nu este timpul totalei depravări, căruia să nu i se îngăduie străbaterea în cer. E tipul ingerului cinic, care nu crede că există virtute absolut desinteresată. Cu toate acestea și El are voie să străbată pământul și să-și facă raport despre cele experiate. Il agrăește Dumnezeu.

— De unde ai venit?, răspunde.

ardeleni. Și unii și alții sunt amenințați în existența lor națională; și unii și alții sunt avizați numai la puterile proprii, fără nici un sprijin nici din partea guvernelor lor, nici din partea României. Cu toate acestea n'au încercat până acum nici unii nici alții în mod serios să stabilească o apropiere mai strânsă între olaltă. Ocazii au avut destule: La Cernăuți unde-și fac studiile teologice unii din cei mai aleși preoți gr. or. din Ardeal și din Bănat, sau la Viena și la Graț unde și unii și alții fac parte din societățile studenților români din orașele respective. Afară de prietenii trecătoare n'a încolțit în inima nimăru-i încă dorința fierbinte de a intra în legături reciproce, căci Carpații au format și formează și mai departe zidul nepătruns între Ungaria și Bucovina de unde se capătă numai doctoratul în teologie. Teologii sârbi din Ungaria, cari și-au luat doctoratul în teologie la Cernăuți fac uneori excursii cu elevii lor în Bucovina, unde vizitează țara și pe foștii lor profesori, din Ardeal însă nu ne vine nici odată o astfel de excursie, dorită de noi din toată inima, iar Bucovinenii sunt și mai deficienți în privința aceasta, ei nu întreprind nici odată o călătorie la Români din Ungaria. Indiferența și nepăsarea de chestiunile politice și culturale ce-i frământă pe unii și pe alții, se întinde ca o otrăvă adormitoare.

E foarte adevărat că mijloacele de comunicație între Bucovina și Ardeal sunt cu totul primitive, iar vina cea mai mare o poartă în primul rând guvernul ungar, și în al doilea rând cel austriac, cari nu voiesc cu nici un preț să lege printr'o cale ferată orașul Dorna din Bucovina cu Bistrița din Ardeal. De câte ori a încercat statul major austriac să facă o astfel de cale ferată, Ungurii s'au grăbit totdeauna să dovedească prin persoane influente că o astfel de cale ferată este o primejdie constantă pentru Ungaria, căci în caz de război și România și Rusia pot pătrunde prin pasul dela Prundul Bărgăului în inima Ungariei. Și astfel această linie, menită să-i apropie pe Români din Bucovina de cei din Ungaria, a rămas un vecinic *pium desiderium*. Silin-

țele fostului deputat român bucovinean, contele Francisc de Bellegarde, un Neamț înrudit cu familia imperială, de a se construi această linie, au rămas zădărnice. El a fost poate unicul deputat care la orice ocazie afirma cu tărie că o regenerare a Românilor bucovineni este posibilă numai în urma unei legături economice și culturale cu Ardelenii.

Pe timpul crizei băncilor române din Bucovina s'a ivit de mai multe ori idea că, dacă băncile noastre ar fi stat în legătură cu cele din Ardeal, am fi fost feriți de această criză care ne amenința cu un dezastru economic, dar ideea aceasta a evaporat tot așa de repede cum s'a ivit. Români bucovineni n'au idee de organizația economică și culturală a fraților lor din Ungaria. Acelaș lucru nu se poate spune însă și despre Ardeleni sau Bănățeni, cari ne cunosc ceva mai bine. Să amintim numai de vizita ce-a făcut-o dl Osvadă în Bucovina, unde a studiat organizația băncilor noastre, sau de funcționarii români din Ardeal de pe la Centrala băncilor române, teologii din Cernăuți etc.

Din pricina acestei lipse de interes dintr'o parte și alta există o regretabilă desorientare în chestiunile culturale, economice și politice. De aici se explică de ce deputații bucovineni n'au voit să protesteze în parlament în contra folosirii armatei comune împotriva Românilor din Ungaria cu ocazia ultimelor alegeri parlamentare și tot din pricina lipsei de orientare se explică și indiferența generală cu care a privit preoțimea bucovineană la serbările aranjate în memoria lui Șaguna, când însuși mitropolitul Repta, în loc să officieze un parastas pentru sufletul marelui Șaguna, a făcut sfințirea gării din Cernăuți! Câteva demonstrații platonice ale studenților bucovineni împotriva cruzimilor cu ocazia alegerilor ungurești sau apărarea de multe ori slabă a cauzei Românilor ardeleni de către deputații bucovineni în parlament și delegația austriacă — dacă facem excepție de faimosul discurs al regretatului George Popovici în 1897 sau de viguroasa pledoarie a dlui prof. univ. Dr. C. Isopescul Grecul pe care a rostit-o zilele trecute în delegațiuni — toate aceste nu probează că în-

tre Bucovineni și Ardeleni există o strânsă solidaritate de interese.

În trecut însă au existat mult mai strinse legături între Bucovineni și Ardeleni. Frații Hurmuzachi întrețineau o foarte vie corespondență cu G. Bariția, colaborau la „Gazeta Transilvaniei”, ba în 1848 ei s'au gândit că ar fi posibilă o împreunare a bisericii române din Bucovina cu cea gr. or. din Ardeal sub mitropolia din Sibiu, dar planul lor a eșuat din cauza intrigilor episcopului Hacman. Apostolatul lui Pumnul în Bucovina, ziaristii ardeleni cari au condus mai multe ziare din Bucovina, dl profesor univ. Pușcariu, toți aceștia au fost numai începutul unei apropieri mai serioase între Ardeleni și Bucovineni. Aceasta n'ar trebui să rămâie însă aici, ci ar trebui extinsă. Excursiile prin Ardeal și prin Bucovina în decursul vacanțelor, vizitele reciproce ale societăților culturale din ambele țări, inițierea unei corespondențe între tinerimea din școlile medii, — după cum se face de multă vreme între școlile din Bucovina și România — angajarea de corespondenți bucovineni sau ardeleni pentru ziarile române etc. ar fi numai unele indicații. Conducătorii noștri din ambele provincii românești sunt obligați să sprijinească din răspuțeri această apropiere, măcar în așa măsură cum există între Bucovina și România și tot ar fi ceva.

Să trăiești de sute de ani cu frații tăi în acelaș imperiu, să fi despărțit politicește de dânșii și să nu cauți o apropiere economică și culturală cu dânșii, aceasta se poate întâmpla numai la Români. Indiferența aceasta a fost exploataată de toți dușmanii noștri în detrimentul nostru, așa că astăzi Bucovinenii de ex. cunosc mai bine România decât Ardealul, iar chestiunile politice, culturale și economice ale Polonilor, ale Germanilor și Rutenilor le sunt mai familiare decât cele ale Ardelenilor. Acelaș lucru se poate spune și despre aceștia. În vremea aceasta vedem popoare străine, mai ales slave, pentru cari nici o distanță, fie ea cât de mare, nu-i desparte de frații lor, chiar când locuiesc pe alt continent, cum e cazul cu Slavii din America.

Aceste sunt chestiuni cari dau de gândit și cari trebuie să-i preocupe pe conducătorii Românilor din Bucovina și din Ardeal. Mențione-

— Incunjurând pământul, și străbătând cele de sub ceriu, de față sunt!

Zice Domnul: Socotit-ai în cugetul tău de robul meu Iov, că nu este lui asemenea, din cei de pe pământ, om nevinovat, drept, adevărat, temător de Dumnezeu, ferindu-se de tot lucrul rău?

Diavolul îi replică: Drept?, cine n'ar fi drept, dacă n'ar fi răsplătit ca Iov? Pe nimica ar mai aluși el lui Dumnezeu? Ia-i câte are și vei vedea de va mai fi drept!

Astfel se înfățișează cum Provedința răsplătește virtutea, și fără răsplătă virtutea nu s'ar practica. Dar Dumnezeu vrea să-i risipească argumentele cinicului. Ii dă libertate să-i prăpădească toate câte are Iov, numai de el să nu se atingă.

Piere Diavolul dela față Domnului.

Scena se desfășoară pe pământ unde Diavolul își întinde cursele sale temerare peste ceace are bogatul și fericitul Iov.

Întregă familia numeroasă alui Iov e strânsă în casa feciorului dintâi la veselie. Iov nu era în casă când un vestitor îl încunștințează că niște hoși s'au năpustit asupra ciurzilor lui de vite le-au prădat și pe slugile lui le-au omorât.

Nici nu sfârși acesta cuvântul și vine înăuntrul lui al vestitor spunând că un trăsnet din cer a lovit peste turmele de oi și le-au omorât și toți ciobanii au fost omorâți.

Al treilea vestitor anuntă că neam străin i-a furat cămilele și pe toate le-au ucis.

Iar al patrulea vestitor îi vestește și altă groaznică nenorocire:

Un vânt năpraznic s'a stărnit asupra casei în care era familia lui întregă strânsă la veselie, a prăvălit casa și nici unul nu mai e cu viață.

Iov la auzul acesora a căzut la pământ, rupându-și hainele de pe trup și părul din cap și a zis: „Gol am venit pe lume — și gol mă voi duce, Domnul mi-a dat și Domnul mi-a luat, fie numele Domnului binecuvântat! El n'a căzut în desnaidejde, nici nu și-a pierdut credința sa.

Scena apoi se schimbă, în sfera cea cerească, la locul unde se strâng îngerii cu rapoartele lor. Vine și cinicul Satan.

Iehova îl întreabă dacă e mulțumit cu virtutea desinteresată a lui Iov.

— El își păstrează integritatea, deși m'ai mănât să-i iac atâta pagubă fără motiv.

Dar cinicul nu e satisfăcut.

— „Piele pentru piele, și toate câte are omul le va da pentru sufletul său. Dar nu așa, ci trimite mâna ta și te atinge de oasele și de camera lui, și el se va lăpăda dela față Ta”.

Și-i dete Diavolului voie să facă lui Iov caznire în trup, numai viața să nu i-o ia. Și s'a bolnăvit Iov, încât nu mai stetea nimenea lângă el. Diavolul nu se mulțumește cu atâta, preface pe soția lui Iov în cinică, îndemnându-l și ea să se lăpede de Dumnezeu, căci ce-i ajută credința lui, cu care și-a pierdut toate ce-a avut și acum este în ghiarele peirei!

Auzind de soartea lui Iov vin la el trei prieteni ai lui din mari depărtări să-l mângâie zicându-i că e un om gonit de grele păcate alții n'ar fi cu atâta suferință.

Aici se sfârșește, Epilogul dramei, care se începe cu dialoguri între Iov și cei trei prieteni. Aceștia îl compătinesc pe Iov. Șapte zile și șapte nopți au stătut lângă el fără a scoate un cuvânt de mila suferințelor lui. Aceștia cred că poate fi bună și dreaptă legea lui Iov și credința în Dumnezeu, dar nu pot crede că el este fără de prihană. Credința lor în Dumnezeu era: Dumnezeu e stăpânitorul a toată viața și Dumnezeu e drept; dacă cineva e ajuns de grea suferință aceasta e semnul că s'a tăvălit în grele păcate pentru care are să se pedepsească. Având această credință ei iau cu binele pe Iov să-și mărturisească păcatele sale, să nu le mai ascunză, și Dumnezeu va ridica osânda de peste el. Soția lui îl îndemna să se lăpede de Dumnezeu, iar Iov la început se părea înclinat să urmeze povața muerii sale. Dar nu-l blăstăma pe Dumnezeu ci-și blăstăma elipele când a venit pe lume, cu cuvinte atât de înfricoșate încât prietenii săi începură a se tulbura și a-l opri muștrându-l.

El strigă:

„De ce ai dat lumină celor din amărăciune, și viață sufletelor celor ce sunt între durri, cari își cheamă incarta și nu vine. Și nu o află scurmându-o ca pe o comoară, se bucură în chip nespus.

rea lui status-quo în relațiile Românilor din cele două provincii habsburgice este în tot cazul, dacă nu o rea voință, o inconștiență periculoasă, egală cu o crimă față de idealul național.

Un interview fictiv cu d. min. Marghiloman. Ziarul „Az Est” din Budapesta publică în numărul de azi un lung interview pe care un corespondent al său să-l fi avut cu d. ministru Marghiloman asupra situației externe și a atitudinii României. Intrebat telegrafic de agenția ungară dacă interviewul e autentic, d. Marghiloman a răspuns că n'a dat nici un interview și astfel rămâne că interviewul din chestiune fabricat în redacția ziarului „Az Est” de unul din colaboratorii lui cu fantazie mai bogată. Acelaș răspuns l-a dat și d. Maiorescu, ministrul președinde al cabinetului român, cu care „Az Est” să fi avut deasemenea o convorbire.

Autonomia bisericii sârbești. La sfârșitul ședinței de ieri a camerei ungare, ministrul președinte Lukács răspunzând la interpelația deputatului Jivco Bogdan, a declarat următoarele:

— Autonomia bisericii sârbești n'a fost suspendată în întregime. S'au scos din vigoare unele dispozițiuni care împedecau funcționarea normală a organelor bisericești. Măsura aceasta a fost provocată de renitența consiliului superior al metropoliei, care a refuzat să publice regulamentul sinodal sancționat de M. Sa, instigând și organele subalterne în contra guvernului ungar. Ba ce e mai mult, consiliul a refuzat modificarea statului organic reclamată de guvern, în senzul ca indivizii cari s'au făcut vinovați de tradare de patrie și de lesă majestate să nu-și poată exercita dreptul electoral. Guvernul nu va convoaca congresul decât atunci când va fi primit garanții că nu se va ocupa mai mult cu politica, ci exclusiv cu chestiuni bisericești.

Impotriva înfrățirii germano-maghiare. Nu de mult s'a trâmbitat de ziarele ungurești și maghiarofile din Viena încheierea unei prietenii maghiaro-germane. Dar așa se vede că acest fapt și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului încă înainte de a se fi născut. Prietenia din vorbă n'o dorește nici patrioții noștri maghiari, dar și mai puțin nemții din Austria. Dupăcum anunță un ziar litografiat din Viena, „Societatea

prietenilor liberalismului” au ținut zilele trecute o adunare, în care membrii societății s'au manifestat pentru *solidaritatea de interese a Austriei și României*. Deputatul Kuranda arătând simpatia adâncă și intimă a liberalilor vienezii pentru poporul român dorită mai ales în momentele de față, s'a declarat *contra înfrățirii germano-maghiare*. Deputatul român bucovinean, Simionovici, a mulțumit pentru simpatiile manifestate pentru poporul român și a spus că, decând Turcii au pășit pe teritoriul Europei, privilegiile Românilor au fost îndreptate mereu spre Viena. Deputații români s'au prezentat la această adunare pentru ca prin aceasta să dea expresiune simțămintelor lor de solidaritate. O prietenie între nemții din Austria și maghiari ar inspira o mare îngrijorare și e absolut contrară principiilor liberalismului.

Nu e primejdie!

Declarațiile miniștrilor Heinold și Teleszky.

Arad, 28 Noemvrie.

Vești neliniștitoare au alarmat în timpul din urmă, în legătură cu complicațiile internaționale, opinia publică a monarhiei. Cei mai îngrijorați sunt, firește, depozitarii și acționarii băncilor, fiindcă e vorba de periclitarea banului lor, care pentru unii e singura avere și mijloc de existență. Și acum lumea de azi, sceptică și neîncrezătoare în urma nenumăratelor pășanii, tresare la orice veste rea, chiar dacă nu e întemeiată, nu e nici o mirare dacă, cetind mereu despre grozăviile războiului și a urmărilor lui triste asupra economiei și finanțelor tuturor statelor, s'a grăbit să-și „puna la siguranță bănișorii câștigați cu multă greutate. Multe bănci au fost cu adevărat asaltate de publicul îngrijorat de soarta banului său. Panica a atins culmea, când a început să prindă rădăcini șvonul că în scurt timp și monarhia noastră va fi silită să pornească război și în cazul acesta statul, ca să-și acopere nevoile urgente, va pune mâna și pe banii cetățenilor plasați în bănci, pe acestea le va închide, și în acelaș timp valuta banilor de hârtie va scădea la un preț de nimic: cu un

cuvânt, dacă războiul va fi declarat, ne aflăm în fața unei totale derute financiare.

Ba speculanții fără suflet, au lătit vestea că statul va lua și vitele și bucatele oamenilor pentruca să-și hrănească armata imensă, iar prețul îl va restitui în rate anuale după terminarea războiului. — dacă-l va mai restitui vre-odată... Avem informații pozitive, că multe din comuncle noastre sunt inundate de asemenea speculanți, cari îndeamnă poporul să-și vândă vitele din vreme, ca să nu vină apoi statul și țăranul să se aleagă cu nimica. Considerind apoi criza financiară prin care trecem și pe care o simte și țăranul în măsură destul de mare, nu e mirare dacă se lasă înșelat de șvonurile alarmante și-și dă vita din bățatură pentru prețuri ridicole.

În fața acestei situațiuni ne ținem de cea mai mare datorință să lămurim opinia noastră publică, asigurind-o că vestile alarmante puse în circulație nu sunt decât opera speculanților de reacredință cari, profitând de ocaziune și de naivitatea lumii, își fructifică capitalurile de zeci de ori mai favorabil decât în timpuri normale. Suntem încă departe de momentul ca războiul să fie declarat, și chiar dacă el ar fi în deplină desvoltare, nici în cazul acela nu avem voie să ne pierdem încrederea în instituțiile de bani, cari la noi în țară ca și în Austria sunt organizate pe bazele cele mai solide, iar valuta e perfect aranjată.

Îndeosebi băncile noastre au dat totdeauna dovadă de o rară soliditate, ieșind la toate ocaziunile neprihănite din crizele de bani prin cari a trecut țara. Accia cari-și păstrează la băncile românești avutul, pot fi deplin liniștiți de siguranța lui. Și ca să dovedim că știrile alarmante ce au început să prindă în timpul din urmă tot mai mult teren, sunt cu totul neîntemeiate, ne provocăm la factorii cei mai chemați din monarhie, guvernele austriac și ungar, cari ambele au grăbit să liniștească opinia publică, cel dintâi prin glasul ministrului de interne, baronul Heinold, iar al doilea prin cuvântul ministrului de finanțe, Teleszky.

În Austria ca și la noi, lumea îngrozită de fantoma războiului, a asaltat în mai multe orașe băncile cerind să li se restituie sumele depozitate. Deputatul Langenhan interpelând

lov însă nu se clatină în credința sa, nici în integritatea sa, nici nu cedează bănușelilor prietenilor săi că ar fi păcătoș. Crede că Dumnezeu e drept și că suferința lui e din voia lui Dumnezeu, și nici decum nu e o urmare a păcatelor sale. Tragedia vieții lui nu constă în aceea că avuția sa s'a prăpădit, că fiii săi au fost omorâți, că sănătatea lui s'a sdruncinat, că soția sa s'a prefăcut în ispititoarea lui, și prietenii lui sunt ca o mângăiere înșelătoare, ca un păruș căruia i-a secat apa, și nu mai poate astâmpăra setea călătorului leșinat de sete.

Ci tragedia vieții lui e: concepția lui despre viața stăpânită cu dreptate de Dumnezeu s'a împrăștiat și credința în Dumnezeu dreptății, s'a întunecat și aproape a dispărut.

Credința celor trei prieteni era: Dumnezeu e drept, e răsplătitor virtuții și pedepsitor fără-delegii și păcatului. Și astfel crezând acuză pe lov că-i fățarnic deoarece Dumnezeu nu l-ar fi adus la atâta suferință dacă ar fi fost el drept. lov cu vehemență înfruntă socotințele prietenilor săi, cari se folosesc de premise false întru justificarea lui Dumnezeu, ca și cum Dumnezeu ar fi lăsat oamenilor înțelepciunea de ai înțelege și judeca faptele sale.

Cunoscându-se el nevinovat, nu socotește că a meritat starea de mizerie în care se află și esclamă că e zădarnică și nevinovăția, și însăși virtutea nu te poate acoperi când mâna lui Dumnezeu după multele cercări i-ar fi luat și viața. Nu se teme de judecata lui Dumnezeu, o aș-

teaptă liniștit. El știe că viața e așa cum este iar nu cum și-o închipue prietenii săi. lov le atrage atenția că în lume adeseori cei răi prosperază în toate bunățile:

„Copiii lor se înmulțesc
Și casele lor sporesc, și frică nicăiri
Și biciul lui Dumnezeu nu l-au simțit
Vitele lor se sporesc și viteii lor sunt o
[ciurdă

Și copiii lor se joacă sgomotoși
Și nu încetează chitara cu glas de veselie.
Dar vine și lor ciasul de plecare,
Și zic lui Dumnezeu: Departă-te de noi
Nu oftăm să-ți cunoaștem căile tale.
Cine e Dumnezeu să-i slujim lui?
Și ce folos avem să i ne rugăm?
(Cap 21 8—17).

Prietenii lui răspund că prosperitatea celor fărădelege e nestatornică, la cecece răspunde lov: Da, lumina celor răi o stânge Dumnezeu

Și-i acopere umbra morții
Pe cei buni ca și pe cei răi.

Dar o răsplată trebuie să fie. Și lov găsește că nemurirea ar fi o răsplată pentru cei ce sufer. Înzădar caută din lucrurile naturii să-și înfătească nădejdea unei nemuriri. El zice:

„Arborele nădejde arc, că de se va tăia, el iară
[va odrăsl

Că de va îmbătrâni rădăcina lui, unezeala pă-
[mântului
li va ridica nouă mlădiță. Iar omul murind nu
[mai este,
Se varsă ca apa și nu se mai adună, ci se
[svântă pământul.

O de m'ai ascunde și pe mine în groapă
Până ce va peri mânia ta asupra capului meu.
(Cap. 14 v. 7—23).

El însă a trăit într'o epocă înainte de existența credinței în nemurire, și credea că astfel e viața omenească croită din nedreptăți nerăsplătite, cu toate acestea el nu se depărtează de Dumnezeu. Și fiindcă acest Dumnezeu nu este ca un om cu care să vorbească, să-i auză cuvântul Lui lov esclamă din adâncul sufletului:

O de-aș ști unde se află el
Să pășesc înaintea tronului lui
„Să desfășur înaintea lui necazul meu.

„Și iată mă duc să-l găesc, dar nu-i dau de
[urmă

„Și îndărăt mă întorc, și nu-l simțesc,
„Iată, la stânga lucrează și nu-l pot vedea,
Și de-a dreapta se ascunde, să nu-l pot întâlni.
El odată credea că chiar când lui Dumnezeu ar descoperi în aer cauza lui nu va fi sprijinită, căci precum nu rămâne cale în aer după vulturul ce zboară după prada sa nu va schimba Dumnezeu planurile sale.

pe ministrul președinte a cerut lămuriri liniștitoare cu privire la svonorile alarmante cari în cele din urmă, dacă nu se iau măsuri, vor provoca o adevărată derută financiară și economică. În absența ministrului președinte, răspunde ministrul de interne, baronul Heinold. *Spune că încă în Octombrie, când într'unul din orașele Austriei depositarii dela o bancă mare și solidă au asaltat institutul, inspectoratele țării au condamnat în modul cel mai energic lățirea de vești alarmante. De atunci svonorile neliniștitoare au prins teren și în alte cercuri administrative, provocând greutăți.*

Ministrul Heinold se provoacă apoi la declarațiile făcute de ministrul de finanțe încă în 1909, când acesta a dat cea mai categorică desmintire svonului că în caz de război statul s'ar atinge de banii particularilor plasați în bănci. Nici nu se poate închipui un asemenea lucru într'un stat constituțional, bine ordonat, cum e al nostru. Convenția internațională oprește chiar și pe dușman să puie mâna pe banii depositați. Ministrul îndrumă autoritățile provinciale să lămurească în acest sens opinia publică, iar față de speculanții cari seduc publicul să ia măsurile cele mai radicale. Roagă însăși ca și presa să țină seamă de aceste instrucțiuni.

Ministrul de finanțe al Ungariei face de asemenea declarațiuni liniștitoare în numărul de azi al lui „Pester Lloyd”.

— Cu toate că trăim vremuri grele, a spus ministrul, n'avem motive să disperăm de viitor. **Avem bună nădejde că punctele de divergență vor putea fi înlăturate pe cale pacifică.**

Criza financiară e foarte firească în timpul de față și nu e decât rezultatul evenimentelor politice. Din punct de vedere economic sunt cu mult mai păgubitoare pentru institutele financiare svonorile tendențioase puse în circulație de oameni interesați, decât războiul însuși. **Chiar pe timp de război, banii sunt în loc mai sigur, dacă sunt plasați în institute solide decât dacă rămân în mâinile particularilor...**

Iov își face singur judecată: Căile lui Dumnezeu rămân ascunse înaintea omului; pe noi de toate părțile ne încunjură, Infinitul. Oamenii din haerile pământului desfac metalale scumpe, de unde paserile nu sboară nici fearele sălbatice se ascund. Astfel înțelepciunea este ascunsă întocmai unde omul nu străbate, unde închipuirea nu ajunge, și porțile științei omenești îi sunt zăvorâte: singur Dumnezeu știe locul său ascuns.

„Unde se găsește Înțelepciunea?
„Și care-i al științei lăcaș?”

Răspuns-a adâncul: Nu este în mine!
Și marea a răspuns: Nu este cu mine!”

Ascunsă e de tot omul, și Pasărilor cerului nu o
[ajung
Vremelnicia și moartea au zis: Au auzit mări-
[rea ei
Dumnezeu le-a întărit calea și le știe lăcașul
Că el vede cele de sub Cer și știe pe cele
[ce a făcut pe pământ,
El a pus cumpăna vânturilor și a măsurat apa
[mărilor
Și fulgerilor le-a arătat calea lor.
Atunci a pus Înțelepciunea și a așezat Știința
Și le-a arătat omului zicând:
Iată: Frica Domnului este Înțelepciunea,
Și înstrăinarea de rele se chiamă: Știință.
(Cap 28).

† Contesa Maria de Flandra

București, 13 Noembrie.

Din Bruxelles a sosit azi dimineață știrea dureroasă a încetării din viață a A. S. regale contesa Maria de Flandra, mama regelui Belgiei și sora M. Sale regelui Carol al României.

Doliul care lovește azi atât de crud familia noastră regală, e împărtășit de întregul popor român, care a știut totdeauna să-și identifice zilele lui bune, ca și cele de restriște, bucuriile și durerile lui, cu cele ale Înțeleptului său Suveran. Fie că în aceste momente de grea încercare, suveranul nostru iubit să-și găsească mângăierea de mare pierdere care-l lovește, în dragostea caldă și devotamentul nețărmurit cu care îl înconjoară un întreg popor.

A. S. R. contesa de Flandra, principesa Maria de Hohenzollern, e născută la 17 Noembrie 1845, moare deci în vârstă de 67 ani. La 25 Aprilie 1867 s'a căsătorit cu contele Filip de Flandra, fratele defunctului rege Leopold II al Belgiei. Din această căsătorie au ieșit trei copii: principesa Henrieta, căsătorită cu principele Emanuel d'Orléans; principesa Josefina, căsătorită cu principele Carol-Anton de Hohenzollern și principele Albert, actualul rege al Belgiei.

M. M. L. L. regele Carol și regina Elisaveta au primit cu o adâncă mâhnire știrea despre încetarea din viață a A. S. R. principesei Maria a Belgiei. Indată după primirea acestei vești dureroase, M. Sa regele Carol a transmis preaiubitului său nepot, regelui Albert al Belgiei, expresiunea profundei Sale întristări.

Curtea regală română a luat doliu pe timp de șase luni, cu începere de Marți.

Corpul contesei de Flandra a fost îmbălsămat azi după prânz.

Principele și principesa Carol de Hohenzollern au sosit. Principesa nu știa încă despre moartea contesei, care i-a fost comunicată de cătră generalul Terlinder trimis spre a-i saluta la gară. Epidemia de gripă băntuia de vre-o 15 zile în palatul contesei, unde ducele și ducesa de Vendome și copiii au fost pe rând atinși. S'au anunțat că regele României nu va veni la Bruxelles. Funerariile contesei de Flandra au fost fixate pe Sâmbătă.

Și fiind însăș Natura un mister, pe care nu-l cunoaștem să nu ne mirăm de misteriiile morale ale vieții.

Dumnezeu replică acestea lui Iov și prietenilor săi prin glasul de viitor:

„Unde ai fost când am întemeiat pământul
Spune-mi de ai cunoștință.

Măsurat-ai tu întinderea lumii,

Când s'au făcut stelele m'au lăudat cu mare glas

[toți îngerii mei

Au doară ai venit la vistieriile zăpezii, și a'e

[grindinei vistierii le-ai văzut?

E un sublim capitol în care se arată cum a slăvit Dumnezeu în lume legea și ordinea și pozoaba, un capitol care nu se poate perifriza. Dumnezeu condamnă pe cei trei prieteni pentru argumentele lor sofiste, cari falzifică faptele vieții rînduite după planurile lui Dumnezeu nepătrunse de mintea noastră, și mângăie pe Iov cu toată ireverența lui îndrăzneată, în care se arată la aparență.

Simpatia autorului e declarată pentru Iov și nu pentru cei trei prieteni, cari n'au grăit înaintea lui Dumnezeu nimica adevărat, precum a grăit Iov.

Prologul dramei încheie că Iov are alți 7 fecior și 3 fete și avuțiile sale de odinioară îi se duplică.

Actul de deces al contesei de Flandra constată că a sucombat în urma unei congestii cerebrale de formă apoplectică.

Toți suveranii Europei vor fi reprezentați înmormântare. Se așteaptă reprezentanți ai regelui României.

Bruxelles. 13. — Afluența trăsurilor la palatul contesei de Flandra este atât de mare încât casa portarului a fost literalmente luată cu asalt. Printre primii înscrisi cităm: președintele camerei și senatului, nuntialul papal, ministrul de plomații, numeroase depeși de condoleanțe.

Toate pregătirile făcute în vederea arhivei sărei suirei pe tron a regelui au fost părăsite astăzi: astfel Te-Deumul, serbările publice etc. au fost contramandate. Trupele cari trebuiau să iasă în mare ținută, nu au putut să fie tot anunțate la timp; steagurile au fost retrase pentru a fi ridicate numai până la jumătate de semn de doliu.

Recepțiunea dela ministrul de externe de astăseară a fost contramandată.

Cronică brăileană.

Criza financiară și situația agriculturii. — Afacerile generale. — Știri artistice.

Brăila, 13 Noembrie v. 1912.

E o atmosferă de noui și fum. Un fum gros din orient ne înecă sufletele, între cari trei siluete: războiul, criza și moartea, e o lătură strânsă între acestea, datorită cărora putem vedea cele mai neașteptate salturi dela bine la rău, dela rău la un „bine” superficial ademenitor care va cere vieți tinere după gustul și capriciile lor.

Aceste trei schelete scârboase își bat joc de ideile cele mai frumoase de civilizație; „dreptul celui mai tare” va birui. Războiul, criza și moartea se ridică deasupra tuturor răsând sălbatice de străduințele popoarelor ce vor să învingă. Astăzi mai mult ca ori când se vede că toată vâlva națională bulgară etc. nu era pentru civilizație pentru a scoate din robie pe frații din Macedonia, ci era un instrument de încercare, un fel de punte, dar care avea să plătească și în răul celor trei schelete uricioase și infernale.

Până în prezent un singur factor din cei trei s'a abătut asupra țării noastre: criza. Știrile curg în fiecare ceas din ce în ce mai variate, închiderea Dardanelor pare un fapt sigur. Cine știe dacă nu vom vedea pe cei trei factori uniți?

Dar să vorbim de criza financiară și modul cum se prezintă starea agriculturii noastre în general.

Insă este o filosofie a utilitarismului, care se reasună în: Fii virtuos și vei fi fericit. Cartea lui Iov arată un om virtuos și supus la încercări grele.

Naturalismul se rezumă în principiul: Nu există și nu e de vre-un folos o revelație divină. Cartea lui Iov răspunde: În suferință lumina naturii se perde într'un nepătruns întunec.

Și există filosofia agnosticilor, cari susțin că Dumnezeu și viața viitoare vor rămânea în veșnic neînțelese de noi. Dar Cartea lui Iov răspunde: că în vârtejul acestei recunoașteri strigătul se dormit: O de Te-aș cunoaște! — e real și neînăbușit.

Și au mai trecut veacuri dela alcătuirea acestei drame până a venit Nazarineanul să ne arate că fără răstignire nu este înviere, și că suferință nu este mântuire adevărată.

Și această lecție e legea însăș a vieții de robite din cătușile imperfecțiunii, și o condiție a înaintării spre desăvârșire, deopotrivă stăpânitoare peste natura fizică și peste cea morală.

Rosia, 8 Noembrie 1912.

Tr. Scorobeta.

Comerțul nostru în general stagnează. 7/8
plepuri stau în portul nostru deșarte, iar re-
le de 1/2 prin diferite alte porturi dunărene, as-
led noi ordine. Navlurile au scăzut consi-
bil dacă luăm ca bază corabia, se plătește
250; vapoarele de mare, spre nord 11 schil-
iar Italia unde se mai face puțin export se
ste 17—18 franci; adică au scăzut la o
me din cât erau până acum câteva zile. Cui
datoroeste acest fapt?

— Faptului că nici un negustor nu mai riscă
cărca vase pentru a le expune, de vor trece
Dardanele și deci nu mai au cântare. Mai
faptul că timpul e înaintat. Vasele mici:
urke etc. au tras la eruat conform ordinului
de societățile de asigurare și navlurile sunt
scute.

Din cauza ploilor continue, semănăturile de
mă în mare parte nu s'au putut face. Pă-
ntul e umed și grâul care constituie baza co-
rului nostru de export, nu poate fi semănat
când trebuie: *toamna* prin urmare vom
a o recoltă relativ mică. Porumburile din
ceas pricină sunt jilave, depozitate în coșare.
a obor transporturile de porumb vin foarte pu-
și se vând pe prețul de lei 20 chila, adică
lei sacul, sau 1 leu bania. Morile nu-l mai
nesc din aceleas motive; în schimb unii l-au
dat fabricilor de spirt. Prin urmare la pri-
ară din cauza inferiorității porumbului din
colta de toamnă, nu va fi prețuit și exportat; din
ntra porumbul din recolta primăverii anului
rent va avea cântare și se va vinde pe un preț

Semănăturile de primăvară: orzul, ovășul
c vor trebui să completeze locul liber, îngă-
it de grâu, deci vom avea o supraproducție
r prețului va scade. La ce câștig se mai pot
tepta agricultorii?

Comerțul nostru se va resimți și cutremura
dinc la primăvară, când ni se vor prezenta
chilor catastrofe considerabile.

Suntem în pline alegeri generale. Anul ace-
a am avut cele mai libere alegeri. O luptă fru-
asă a fost la colegiul al 2-lea de cameră la
re au luat parte 12 candidați, pentru 3 locuri.
a reușit doctorul Dumitrescu-Brăila, (cons. de-
ocrat) care era cel mai indicat, fiind un orator
xcellent în care se pun mari speranțe.

Partidul naționalist-deinocrat din localitate a
ni să dovedească că, cât e de popular și iubit
șul lor domnul Nicolae Iorga. S'a lansat urmă-
urul apel:

Domnule Alegător,

Față de importanța cu totul deosebită a chestiunilor
și hotărârilor viitorului parlament, când reprezen-
tații națiunii vor fi chemați să decidă între altele
supra politicii noastre externe, partidul Naționalist-
Democrat cu atât mai mult socotește de a sa datorie
a lupta în alegerile actuale.

Comitetul partidului din Brăila, a decis susținerea
mei singure candidaturi, a Domnului

NICOLAE IORGA

Professor Universitar și membru al Academiei Române
a cărui desinteresată dragoste de țară și luptă pentru
ntregirea neamului românesc este în deoște cunos-
cută. Comitetul face un călduros apel la sentimentele
Dr. de bun român cerându-vă votul pentru acest ilustru
Mrbat.

Cu încredere în votul Dv. cinstit, așteptăm alegerea
la colegiul al II-lea de Cameră din Brăila a lui

NICOLAE IORGA

a cărui prezență în parlamentul român este acum o
necesitate națională.

Partidul Naționalist-Democrat.

Brăila, Noemvrie 1912.

La această chemare s'au grăbit a răspunde
404 alegători, în mare parte din partidele ad-
verse, convingși fiind de superioritatea calităților
acestui distins bărbat, cărui a elegiile îi sunt
de prisos. Tm să menționez numai că dacă el,
Nicolae Iorga, ar fi fost în localitate prietru
alegători, ar fi reușit pe deplin în alegeri, cu
toate acestea alegerile s'au încheiat cu 2 balo-
taje, cu toate că nu s'a cheltuit nimic din partea
naționalistilor-democrați, prin aceasta înțele-
gem că voturile au fost date toate din inimă, fără
nici o presiune. Mai e vrednic de notat că numai

candidatura lui Nicolae Iorga a provocat balota-
giul în care au căzut cei mai „indicați”. Soldați
credincioși ce compun și reprezintă partidul în
localitate au trimis o telegramă șefului lor, re-
nunciind deoște de simpatie de care se bucură
atât din partea lor cât și alegătorilor.

Domnul Nicolae Iorga își va retrage candi-
datura, actualmente fiind *deputat de Prahova*,
cu o majoritate zdrobitoare. Un succes mare,
care ne umple sufletul de bucurie e acela repur-
tat la București, unde a întrunit cele mai multe
voturi după guvernamentali.

Compania lirică de operete Const. Grigoriu
a părăsit orașul nostru după o serie de 16 repre-
zentatțiuni, lăsând cele mai adânci regrete că
astfel de sărbători artistice sunt rare și de
scurtă durată. În ultima serie s'a reprezentat
și o operetă originală „Isbânda dragostei” li-
bretal de Tinc, iar muzica de I. Brătianu, foar-
te frumoasă, ceace ne îndreptățește a crede
că în viitor ne va da lucrări mai superioare.

Artiștii teatrului Național din București în
frunte cu dsoara Maria Filotti, Domnii Soreanu,
Iancovescu etc. și cu concursul irezistibilului
comic Niculescu-Buzău, vor reprezenta „Pa-
tina cea mare”, comedie în trei acte jucată
de curând pe scena teatrului Național din Bu-
curești.

Celebra divă Nadina Vah-Bradț, a dat în
seara de 12 crt. la Teatrul Regal o mare serată
de gală, în fața unui public select cântând din
cei mai mari compozitori ca Verdi, Donizetti,
Korsakoff, Schubert, Mendelsohn, R. Strauss,
R. Wagner, Berlioz, Massenet, J. Strauss, etc.
obținând un succes formidabil.

Henricette Roggers, înconjurată fiind de o
trupă excelentă va reprezenta la Teatrul Pasa-
lacia marele succes al fostei companii Al. Da-
vila „La vierge folle” (fecioara rătăcită) de
Henry Bataille și „Le demi-monde” de Dumas-
fiul în seara zilelor de 14 și 15 crt. De aci va
pleca la București.

Ca în toți anii un circ și-a anunțat sosirea
acum, Hamerschmidt e destul de cunoscut și
care va atrage desigur pe lângă elită cu deose-
bire populația mărginașe, circuit având un „ce”
al lui atractiv.

Ca nici odată îmbulzeala la Cinematografe
Dumineca aceasta a fost colosală. Toate Cine-
matografele erau pline până la ultimul loc.

Dintre filmele cele mai de seamă cităm pe
cele dela Frances și Iluzion, cari au fost în deo-
sebi gustate.

Ion Borvizeanu.

Dezastrul bulgarilor.

— Povestirile unui refugiat politic din Sofia. —

București, 13 Noemvrie.

De câteva zile se află în București un anu-
me Nenciu Ivanoff, refugiat politic din Sofia.
Nenciu Ivanoff este unul din puținii bulgari, care
înainte de a se declara rășboiul Turciei, s'a ma-
nifestat, fățis, împotriva rășboiului. El este so-
cialist, dar era și student, cu toată vârsta cam
înaintată, căci are aproape 35 de ani. S'a refu-
giat din Bulgaria, într'un sat de pe marginea
Dunării, stă în București de câteva zile și a-
cum are de gând să ia drumul Parisului.

Am zărit pe Nenciu Ivanoff la masa unei
cafenele. El declara:

— În Sofia nu se cunoaște încă, destul de
bine, situația rășboiului ce-l purtăm în potruva
Turciei. S'a dovedit însă, că armata ne este
decimată și rășboiul nu se va termina curând.
Posibilitatea unei înfrângerii a Bulgarilor la
Ceatalgea nu este crezută și acela care ar
voi să o anunțe la Sofia ar fi sfâșiat. Se știe
însă foarte bine că în rășboiul acesta aliații nu
s'au tratat între ei cu destulă fidelitate. Sârbii
au luptat petru dâșșii grecii, pentru ei și tot
așa și muntenegrenii. Aceasta s'a văzut din re-
fuzul pe care sârbii l'au opus Bulgariei când
i-a fost cerut de generalii noștri și din graba cu

care au anexat pozițiunile ocupate. Guvernul
este acuzat că nu și-a cunoscut aliații. Toate
acestea nu fac decât să se agite populația și
nu ni'as mira, ca să aud în curând de o revoltă
provocată în sânul Bulgariei.

Nici o pierdere a bulgarilor nu a fost mai
profund simțită în masa poporului decât aceea
dela Kirkilisse, unde floarea intelectualilor a
pierit, din cauza greșelii fără seamăn a coman-
dantului Toșeff. La noi — spunea Nenciu Iva-
noff — nu se mai pronunță acest nume și de
câte ori ne vine în minte, vedem o mare de
sânge care ne ineacă. Familia lui Toșeff este
zi și noapte păzită de sentinele.

Nu numai urmașii lui Toșeff sunt amenin-
țați de primejdie la Sofia. Familiile tuturor co-
mandanților cari poartă armata acum pe câm-
piile Turciei, ducându-o la o peire sigură, vor
fi tot astfel ameintate, în cazul când victoriile
anunțate la început nu se vor răzîma pe trium-
ful din urmă.

Nenciu Ivanoff vorbind de sentimentul pe
care bulgarii îl au față de conducătorul lor su-
prem spune:

— De remarcat este faptul că atunci când,
de pe câmpul de rășboi, să anunță în Sofia ni-
micirea turcilor, poporul nu manifestă atât pen-
tru țar, cât pentru armată. Oficialitățile, doar,
odată cu anunțarea victoriilor, nu uitau să pro-
nunțe întâi numele viteazului și înțeleptului
„țar al tuturor bulgarilor și cuceritor al Bizan-
tului, căruia totul i se datorește”. Când se va
afla însă de înfrângerile bulgarilor la Ceatal-
gea, — unde, în nici un caz nu trebuia să mear-
gă oștirea noastră — numele țarului se va
șterge din inimile tuturor Bulgarilor. Și pentru
a-și relua locul pierdut în aceste inimi sfâșiate
de durere, țarul va trebui să intre în Constan-
tinopol. Almintrelea nu se va întoarce în Bul-
garia, căci întâiul pas ce-l va face pe acest pă-
mânt pustiu, îi va fi fatal. Părerea aceasta e a
multor bulgari.

Declarațiile lui Nenciu Ivanoff, ale acestui re-
voluționar, oglindesc, dacă nu credințele tutu-
ror bulgarilor, cel puțin intențiile multora din-
tre ei.

Buri.

Instalarea noului protopop al Ciacovei

— Corespondență ocazională. —

Ciacova, 26 Noemvrie.

După o văduvie de trei ani urmată de moar-
tea regretatului *Ioan Pinciu*, în tractul Ciacovei s'a
deslăntuit o luptă agitată în jurul alegerii noului
protopop, luptă, care a agitat până la extrem spi-
ritele credincioșilor de legea greco-orientală. —
Instalatului protopop, dlui *Augustin Ghilezan*, până
aci preot în comuna modestă Omor, după numirea
sa de administrator, i-a succes să câștige simpatiile
factorilor competenți, atât de la Consistor, cât și
în tract, așa că învingând toate greutățile, Dumî-
necă, în 24 Noemvrie, a fost instalat definitiv de
protopresbiter al tractului și paroh al comunei Cia-
cova.

Despre actul instalării vă raportez în urmă-
toarele.

Ca mandatar episcopesc a funcționat P. O. D.
Ioan Pepa, protopop al Buziașului, care a fost a-
șteptat Sâmbătă în Timișoara de o deputațiune din
tract condusă de dd. *George Breban* consilier re-
gesc și *Dr. Iuliu Luchici*, avocat în Ciacova. —

Ajuns la Ciacova de cu seară, dimpreună cu
noul protopop, mandatarul episcopesc a fost în-
timpinat cu strălucită pompă, cum nu s'a făcut până
aci nimănu. Sositii au fost primiți în mod festiv
din partea delegațiunilor preoților și învățătorilor
din tract, a comunei bisericesti în frunte cu dd. Dr.
George David, Aurel Drăgan, conducătorii oficiilor
și o lume de oameni. Comitetul aranșator, fiind
compus din membrii atât de agili și însuflețiți ca
dd. *Dr. George David*, *învățătorul Ioan Gruescu*,
Ion Micu, *conducătorul de cor Ion Uzon* și alții au
săvârșit o muncă uriașă așa că primăria a fost în-
tr'adevăr împărătească, servind cu o dovadă a în-
birei duse la admirație ce are tractul și parohia
Ciacova pentru alesul ei. Banderiul de peste 30 de
călăreți, porțile triumfale, focul bengalic, discursu-
rile însuflețite vor rămânea neuitate pentru partici-
panți. — Mandatarul episcopesc a descins la Ci-
acuța noului protopop, unde seara a fost surprins

de serenada și conductul cu torțe și lampioane aranjat din partea corului vocal din localitate, condus cu mare destoinicie din partea harnicului econom *Ioan Uzoni*. — Mandatarul episcopesc și noul protopop au fost salutați călduros din partea dlui Dr. George David, avocat, și președintele com. parohial. A răspuns în termeni aleși mandatarul episcopesc și protopopul.

Ziua următoare s'a celebrat cu mare pompă serviciul divin sub conducerea mandatarului episcopesc asistat de protopopul Augustin Ghilezan și preoții Aurel Drăgan, A. Magheșiu, Teodor Petcu, Ioan Coșariu A. Chicomban și de distinsul ceremoniar dl *Dr. Mihăescu*, simpaticul diacon din Caransebeș, prezent ca oaspe. S'au citit actele de instalare și s'au predat apoi din partea P. O. D. protopresbiter *Ioan Pepa* evanghelia, cheia bisericii și gramata episcopescă. Dl mandatar episcopesc s'a distins și aci prin canoscuita sa vervă oratorică și prin puternica sa individualitate, în urma căreia și-a câștigat simpatii generale în Bănat așa că azi cu drept cuvânt este considerat de cel mai pregnant reprezentant al eclesiei militante la noi. — Dl comisar a fost cu această ocazie la înălțime în discursul său rezolut și energic descriind chemarea unui protopop adevărat la noi la Români, după cum în în adâncul inimii toți poate ni-am închipuit-o, însă poate fără speranță de-a auzi de pe amvon un credeu național atât de puternic. — A urmat acestui discurs răspunsul protopopului *Augustin Ghilezan*, cuvintele blânde ale unui bărbat de inimă, care caută să tragă în brațele sale întreaga turmă fără deosebire de partid.

„Resensul urmat atacurilor personale din partea unora dintre Dv. au ars în focul iubirii mele față de biserica și turma mea și azi dornic de muncă Vă chem...” — astfel de cuvinte frumoase au înduioșat și mișcat adânc pe cei prezenți și este de sperat că o deplină armonie se va restabili spre fericirea tractului și-a vieții românești din aceste părți.

După terminarea serviciului divin, au urmat, recepțiile dlui comisar, apoi vizitele la familiile distinse și autoritățile din loc, iar după aceea bauchetul mai cercetat ca cel aranjat nu de mult cu ocaziunea vizitațiilor canonice din partea episcopului sârbesc și catolic.

Societatea a rămas împreună până târziu bucurându-se de această zi mare și însemnată în istoria tractului.

A urmat seara concertul dat de corul vocal din localitate, condus cu atâta dibăcie și sânge rece de dl *Ion Uzoni*, încât un oaspe însuflețit l'a pus într-o linie cu Vuia. Nici nu cred să mai existe în Bănat cor țărănesc condus de un țaran, care să fie mai disciplinat și mai bun.

La instalare au participat în număr mare oaspeții străini, din Caransebeș dd. Dr. Cornel Cornean, St. Jian, Dr. D. Cioloca, Dr. I. Mihăescu și alții

Ne-am despărțit cu toții în convingerea că biserica noastră a câștigat o forță excelentă în noul protopop, și că pentru tractul Ciacovei se începe o epocă nouă de muncă rodnică. **Corresp.**

Scrisoare din Belgrad.

— Cum a fost încheiată alianța balcanică. —

Belgrad, 23 Noemvrie.

Faptul încheierii alianței balcanice a fost o surprindere pentru întreaga Europa. Nimeni nu știa prin cine și felul cum a fost pregătită și mai cu seamă spre ce scop a fost încheiată această alianță.

Un înalt dignitar de stat, care deja în Geneva întreținea legături de prietenie cu surghiunitul Petra Carageorgievici și care este înrudit cu numeroase familii înalte din Belgrad, în urma relațiilor lui absolut autentice povestește lucruri importante despre secretele creării alianței balcanice.

Numitul dignitar spune, că ideea confederației statelor balcanice a propus-o acum patru ani Ciarikov, ambasadorul rus la Constantinopol. El avea planul de a aduna într-o alianță pe cele patru state balcanice în scopul împărțirii Turciei. Planul acesta el l'a comunicat cu prim-ministrul de atunci Pasici al Serbiei și Geșof al Bulgariei, apoi regelui Nichita al Muntenegrului, pe atunci principe numai, cari toți au primit cu plăcere planul acesta. Ceilalți domnitori, mai cu seamă principele Ferdinand al Bulgariei nu aveau cunoștință despre ideea acestei alianțe.

Timp de patru ani acțiunea decurgea sistematic și în cea mai mare taină. Pasici, pentru a să aibă mână liberă, a demisionat ca prim-ministru și întreținea legături permanente cu comitații și cu handele bulgare și sârbe, cari la rândul lor serviau date importante în privința cunoașterii viitorului câmp de război.

Adevăratele servicii de spionaj în Macedonia și în celelalte provincii ale teatrului de război le făcea însă în Civiți, profesor la universitatea din Belgrad, același Civiți, care cu prilejul izbucnirii războiului prin foi volante scrise în limba englezească explica motivele cari

au necesitat acest război. Acest Civiți câștiga o scrisoare de recomandare de la guvernul otoman, pentru ca să studieze referințele geologice. Timp de doi ani, în verile anilor 1910 și 1911, el și ajutorul său parcurseră Macedonia, Serbia-veche și Tesalia. Ajutorul lui Civiți era Dragomir Putnic, șeful statului major al armatei sârbești.

E interesant, că în vara anului 1912 guvernul ungar a cercetat autoritățile administrative din Bacica, îndrumându-l să dea mână de ajutor profesorului privat Andreovici de la universitatea sârbească din Belgrad, care vine să studieze referințele etnografice în Ungaria. În călătoria aceasta Andreovici a fost însoțit de un ofițer al statului major sârb, petrecând aproape o lună de zile prin Bacica, Neoplanta, Semlin și Petruvaradin.

Timp de doi ani pe străzile Adrianopolului un ofițer al statului major sârb vindea „boza” (băutura sârbească. N. Cor.) E foarte probabil, că și între vânzătorii de boza din Bacica să fi fost spioni sârbi și bulgari. În vara trecută un ziar din Szabadka spunea, că acești vânzători de „boza” se învăteau foarte mult prin casărmi, se interesau mult de felul armelor iar în casa unde locuiau ei singuri, într-o zi primă vizitatori înalți. În timpul acela vânzătorii de „boza” protestau energic contra bănuielilor de spionaj.

În răstimp alianța creiată în urma inițiativei lui Ciarikov s'a desfășurat deoarece Bulgaria și Serbia se certară asupra împărțirii teritoriului cucerit. Cercurile neoficiale rusești, mai cu seamă sfântul sinod presionează însă asupra Bulgariei iar Geșof fu silit să cedeze dorințelor lui Pasici.

Anul acesta în luna lui Mai Geșof și Pasici crezură sosit momentul de a introduce și pe domnitori în tainele alianței. Grecia putu fi ușor înduplecată la aceasta conlucrare, deoarece ura contra turcilor împacă divergențele dintre dinastia și poporul grec. Petru, regele Serbiei stă exclusiv sub înflința lui Pasici. Cel mai greu lucru era câștigarea regelui Ferdinand pentru această alianță. Anul acesta în luna lui Iunie regele bulgar petrecu vara în vila de pe moșia sa din comitatul Gümör. La sfârșitul lui Iunie ziarele ungurești colportau știrea, că regele Ferdinand s'a întors pe neașteptate la Sofia. Pe atunci această călătorie era comentată în multe feluri.

În Sofia, imediat după întoarcerea regelui, avu loc noaptea un consiliu de miniștri. În acest consiliu Geșof arată necesitatea alianței și rugă pe regele, să aprobe

alianța balcanică. Regele refuză să iscălească actul de învoire. Atunci Geșof îi întinse regelui un alt document, cerind să abdică de tron în favorul moștenitorului de tron Boris. Regele ceru trei zile timp pentru gândire. Consiliul de miniștri în unanimitate declară însă, că unul dintre documente regele trebuia să-l iscălească imediat. Regele putu fi înduplecat mai cu seamă prin aceea că miniștrii îi linguseau vanitatea. În sfârșit, totuși, regele Ferdinand aprobă planul, pusă condițiune, însă, că noul reșat bulgar să încheie o alianță ofensivă și defensivă cu Austro-Ungaria.

Dupăce actul fu iscălit și de către regele bulgar, cei patru autorizați ai celor patru state se întâlniră în luna lui Iulie la mănăstirea din Pirov, în sudul Serbiei, la granița turcească, unde luară și un proces verbal referitor la împărțirea Turciei. Pretextul acestei consfățiri era deschiderea unei noi linii ferate aci. La această deschidere a fost reprezentat și guvernul otoman.

Începând din Iunie din partea comandamentelor bulgar și sârb Geșof și Putnic au fost pregătit definitiv planul de război. Acesta a și fost executat exact. Într'un singur lucru numai s'au înșelat: executarea planului de război fu mult mai ușoară de cât credeau ei la început. Dupăcum se planuise, armata de vest trebuia să dea prima luptă mai mare la Ovcepolje, însă nu găsi aci nici o împotrivire; armata de est aștepta o mai mare împotrivire la Mustafa-Pasa, Turcii predară însă și această localitate. Referitor la Kirk-Kilisse planul prevedea, că Bulgariei să impresoare această localitate și apoi să meargă mai departe spre sud.

Astăvară armatele bulgară și sârbă operau conform planului stabilit; generalul sârb Jivcovici operează independent. Acei cari urmăresc cu atențiune evenimentele de pe câmpul de război, vor fi putut observa că, câtă vreme ceilalți generali trimit acasă prizonieri, în același timp Jivcovici nu trimitea nici unul. Jivcovici, care operează în Novi-Bazar se conduce de principiu, că el împușcă nu numai pe cei ce se răsvrătesc, ci și pe prizonieri. În Serbia i s'a răspândit faima, că el pretutunde mai ieftin praful de pușcă, decât pâinea: soldatul are nevoie de pâine, iar prizonierului i se cuvine glontele. Într'un timp generalul Jivcovici a împușcat o bandă de 1140 de albanezi.

Alianții s'au fost înțeles asupra împărțirii prăzei încă înainte de izbucnirea războiului. Reușind ei acum, însă, să cucerească un teren mai mare, ei au abandonat planul de mai înainte. **Costache Seula.**

Situația internațională.

Congresul european. — Minimul de pretenții ale Austro-Ungariei. — Constante semne de pace. — Atitudinea Rusiei. — Demersurile Germaniei.

Războiul. — Tratatul de la Ceatalgea. — Turcia nu cedează. — Complicații între bulgari și greci. — Luptele dintre sârbi și albanezi. — Generalul Iancovici la Durazzo.

Arad, 28 Noemvrie.

Limpezirea situației e constantă și păcii îi zimbesc sorți din ce în ce mai favorabile. Abia acum apare cât de eronate și de inexacte au fost cele mai multe știri referitoare la nota diplomatică adresată de monarhie guvernului sârb. Svonurile că monarhia ar fi dat un *ultimat* se dovedesc de neîntemeiate. Chiar de la începutul războiului balcanic Austro-Ungaria a arătat statelor beligerante minimul ei de pretenții, pentruca acestea să-și poată fixa prealabil linia de conduită cu ocazia încheierii păcii.

Ziarul *Tribuna* din Roma vede situația în mare parte limpezită pe urma faptului că toate marile puteri aprobă minimul de pretenții ale Austro-Ungariei: Autonomia și neutralitatea Albaniei, refuzarea ocupării portului Durazzo din partea Serbiei, cedarea unui port neutral sârbilor și, în sfârșit garantarea absolută a intereselor austro-ungare în comerțul de pe Adriatică.

Consecvență în atitudinea ei de a nu se amesteca în Balcani până după terminarea războiului, Austro-Ungaria va controla în momentul potrivit noua situație și va griji să-și afirme interesele fără să jignească sferile de interes ale nici uneia din puteri. Convinșă că pretențiile ei legitime nu pot să întâmpine decât aprobarea celorlalte puteri, e gata să ia parte și la o conferință europeană, — fapt, care a făcut o calmantă impresie și în Rusia. Ambasadorul rus la Roma, d-nul *Krupenschi* a făcut pentru ziarul *Mes-*

sagero declarația că guvernul rus nu va complica situația prin ridicarea inoportună a chestiunii Dardanelor, dupăce paznicul strâmtoării de mare e tot Turcul, care chiar prin slăbiciunea lui ofere mai puține motive de îngrijorare celorce în caz de război ar vrea să treacă strimtoarea. Impotriva independenței Albaniei Rusia n'are nici un interes de apărut și nu e învoită nici să sprijinească orbește pretențiile exagerate ale Serbiei.

Revirimentul acesta favorabil în atitudinea uriașului dela Nord se datorește în mare parte demersurilor întreprinse de Germania atât la cabinetul din Petersburg cât și la cel din Viena. E semnificativă împrejurarea, că ziarele din Belgrad au început chiar de pe acum să se plângă împotriva Rusiei, care n'ar da sprijinul așteptat Serbiei.

Un singur fapt întunecă perspectiva ce se desprinde din cele spuse mai sus: ocuparea orașului Durazzo de către generalul Jancovich. Dar acesta nu înseamnă încă consacrarea succesului prin recunoașterea puterilor.

La Ceatalgea, afirmativ se urmează negocierile de pace, fără sorți de reușită însă. Turcii nu vor să cedeze bulgarilor decât teritorii neînsemnate, mici rectificări de fronturi și refuză predarea Adrianopolului, precum și recunoașterea dominației bulgare asupra localităților cucerite prin arme. În rest timp taberele sapă șanțuri, transportă tunuri și se fortifică pentru noi

ciocniri. Se pare că bulgarii vor să curme tratativele și să încredințeze soluția iarăș armelor. Din Sofia, în acelaș timp, se lansează informația că turcii sânt de vină pentru trăgănarea tratativelor.

Se anunță de altă parte că bulgarii s'ar fi încăierat pe neașteptate și cu aliații lor, cu grecii, din pricina posesiunii orașului Serres, în care grecii voiau să se instăpânească cu forța, deși era ocupat deja de trupele bulgare. Se pare că sunt motive de gelosie la mijloc și se spune că grecii ar fi întreprins în secret tratative speciale cu Poarta, asigurându-li-se Salonicul.

Evenimentele vor aduce în curând lumină asupra atâtor svonuri neînțelese încă pe deplin.

Cazul consulului Prohászka.

Neoplanta. — Din Neoplanta ni se anunță, că *lașa Tomici*, proprietarul ziarului sârbesc „Zastava” din Neoplanta, ca corespondent de război a fost pe câmpul de luptă împreună cu armata a 3-a sârbească și astfel a fost martor ocular al celor întâmplate la Prizrend cu consulul Prohászka. Tomici s'a întors acum acasă la Neoplanta și mi-a povestit următoarele amănunte autentice referitoare la cazul Prohászka:

— Mă uimește foarte mult faptul, cât de mult se exagerează cazul consulului Prohászka. La 21 Noemvrie eram încă în Prizrend și pot să vă declar în modul cel mai hotărît, că la 21 Noemvrie Prohászka se bucura de cea mai deplină sănătate. Iar, cine cunoaște spiritul eroic al aramatei sârbe și mai cu seamă cel al generalului Iancovici, poate fi convins că nici de atunci încocoace consulului Prohászka nu i s'a întâmplat absolut nici o neplăcere. Când armata sârbă intrase în Prizrend, împreună cu Gravier, corespondentul lui „Figaro”, am vizitat pe Prohászka. Până atunci și de atunci ori cine a putut să vorbească cu dânsul. *E absolut neadevărat că palatul consular austro-ungar ar fi fost blocat.* Un singur lucru e adevărat, că Prohászka n'a comunicat deloc cu comandantul armatei sârbești care intrase în Prizrend și nici nu s'a prezentat acestuia, după cum o făcuse aceasta în prima zi consulul rusesc. De aici se explică apoi faptul, că comandantul armatei sârbești nu a ordonat gardă de onoare în fața palatului consular austro-ungar, ci numai în fața palatului consular rusesc.

— *E adevărat, că populația sârbească din Prizrend era consternată din cauza atitudinii lui Prohászka*, deoarece mulți locuitori se plângeau că oficianții consulatului ar fi agitat populația turcească împotriva armatei sârbești, și, deci, pentru acest fapt făceau responsabil și pe Prohászka însuș. Cu toate acestea în Prizrend domnește o așa ordine perfectă, încât e exclusă posibilitatea că lui Prohászka să i se fi întâmplat o cât de neînsemnată neplăcere ori vătămare. E adevărat însă, că lângă Ferizovici trupele sârbești au prins poșta turcească și între scrisori au găsit și două scrisori a lui Prohászka adresate mamei și fratelui lui Prohászka. Conținutul acestor scrisori era foarte ofensător la adresa armatei sârbești. Comandamentul sârbesc a desfăcut, între altele, și aceste scrisori pentru motivul că pe plicul scrisorilor nu era nici o însemnare, care să fi arătat că scrisorile ar fi oficiale, sau că ele ar fi trimise din partea unei persoane care stă sub scutul dreptului internațional.

— *Eu am vorbit personal cu d. Prohászka despre aceste fapte, iar dsa nega, că oficianții consulatului ar fi agitat populația turcească împotriva armatei sârbești.* Reîncercând la scrisori a spus că, da, a trimis scrisori mamei și fratelui dsale, neagă însă să fi întrebuințat expresiunile ofensatoare ce i se impută a le fi făcut la adresa

armatei sârbești. Eu i-am amintit apoi, că și eu *insumî cetisem scrisorile ofensatoare.* Imi răspunse, că și dânsul ar dori să le cetească.

— Peste câteva zile Prohászka îmi trimise prin dragomanul său o cartă de vizită să mă prezint la palatul consular. Întrebai pe dragomanul dacă e adevărat că Prohászka n'a făcut vizita nici până acum la comandantul general Iancovici. Dragomanul nu mi-a dat răspuns hotărît, își exprimă însă convingerea privată că probabil consulul nu a făcut vizita oficială generalului Iancovici, cauza însă n'o știe nici dânsul.

— Fiindcă generalul Iancovici nu voi să ne permită nouă, ziaristilor, să mergem cu armata, fără statul major, spre mare, eu am plecat prin Giacovița spre Ipek, ca să văd armata munte-negreană. După întoarcerea mea ofițeri ai statului major îmi spuseră, că *în răstimp consulul Prohászka a făcut vizita oficială la generalul Iancovici* și totodată a cerut generalului să-i permită, ceea ce s'a și întâmplat, a se depărta din Prizrend. Generalul a declarat că *se poate depărta ori când va voi, în care caz el, generalul, se va îngriji de siguranța lui personală.* În Prizrend zilnic se aștepta plecarea consulului Prohászka, ceea ce însă până la 21 Noemvrie nu s'a întâmplat.

Prietenia dintre Rusia și România.

București. — Din o scrisoare pe care a trimis-o cunoscutul publicist N. Durnovo „Nouei Reviste Române” desprindem următoarele rânduri, pe cari le credem interesante pentru cetitorii noștri:

„Sunt în Rusia foarte mulți cari înțeleg cât de importantă e o alianță a noastră cu România. Avem 4 jum. milioane Ruși sub jugul austriac și unguresc. E întrebarea acum de partea cui se va da România într'un viitor război al nostru cu Austria. De sigur că de partea noastră. Dar pentru aceasta Rusia trebuie să-și ia obligațiunea să **inapoieze României Basarabia.** Să ne rugăm înainte de toate ca Dumnezeu să dea diplomaților noștri gândul cel bun de pe timpul pentru aceasta Rusia trebuie să-și ia obligațiile Isvolski și Sassonow să nu mai stea multă vreme în fruntea ministerului nostru de externe. Dacă diplomația rusă voințe să aibă România de partea aliaților, frații ei spirituali, la rezolvirea chestiunii balcanice trebuie să-i promită că este favorabilă unirei laolaltă a poporului român și să nu mai nizuiască la nici o bucată din pământul românesc. România să-și mărturisească încrederea față de Rusia, recunoscând că nu e nimic mai și de folos pentru toată lumea, decât ca toți cei de aceeaș credință să trăiască în bună înțelegere. Oare nu săvârșesc o minune astăzi statele balcanice aliate? Oare nu în unire stă puterea lor? Oare nu s'a pus capăt visului panslavistilor de a înghiți statele balcanice în nesățiosul stomac al Rusiei? Presupunem că Românii văd și simt aceasta. Va ști însă diplomația lor să găsească momentul favorabil pentru a arăta drepturile și a stabili raporturile echitabile față de interesele românești?” *N. Durnovo.*

Ce spune presa oficioasă vieneză.

Viena. — Audiența ambasadorului austro-ungar la țarul Rusiei aci se consideră ca o dovadă despre *politica pacinică și corectă a cercurilor oficiale rusești.* Cercurile rusești, deși până la o anumită limită sprijinesc Serbia *ele în nici un caz nu se vor solidariza deplin cu pretențiunile Serbiei.*

Atitudinea Germaniei.

Köln. — În legătură cu vizita moștenitorului de tron Ferdinand la Berlin ziarul „Kölnische Zeitung” are următoarele informațiuni: Arhiducele s'a putut convinge despre faptul, că *guvernul german apreciază deplin situația critică a monarhiei austro-ungare* și că el în referințele lui politice e cu considerare la această împrejurare. Părerea că Germania nu ar voi să se

angajeze pentru Durazzo, nu corespunde adevărului. *E vorba de mai mult, decât de Durazzo. E' de-a dreptul de datorita Austro-Ungariei să-și stabilească, cari sunt interesele de viață ale monarhiei austro-ungare.* De altfel Germania nici nu ar fi atrasă într'un eventual război sârbo-austro-ungar, ci, numai în cazul *când o altă mare putere ar sta cu arma de partea Serbiei, s'ar putea vorbi și despre o intervenție a Germaniei.* În cazul acesta Germania nu va întârzi nici un moment de a-și dovedi credința față de aliații ei și pentru de a apăra în mod convenit interesele ei proprii și ale aliaților ei.

România va avea compensațiuni.

București. — „Epoca” publică un interview pe care l'a avut prin corespondentul ei dela Budapesta, cu un înalt personaj politic din Austria. Reproducem aci partea privitoare la chestia României:

— Credeți că Bulgaria va admite să ăse rectifice granița României? Și admitând-o nu va nutri intențiuni dușmănoase față de România?

— Bulgaria trebuie să recunoască că victoria ei o datorește în primul loc României. prin urmare e de prisos să ăspun că România va primi compensațiuni. Bulgaria nu poate deveni periculoasă României atât cât nu va înceta buna chibzuință militară și politică în regatul român. Un stat e ca un copil care se dezvoltă zilnic până ce ajunge să devie perfect puternic. România are o armată impunătoare și am convingerea că ea se poate măsura oricând cu Statele aliate din Balcani. Dezvoltarea industriei și comerțului, și progresul culturii din tânărul regat român, sunt cele mai perfecte dovezi că România e departe de a se teme de un stat cum este Bulgaria, sau ori care altul din peninsula balcanică.

Atrocitățile grecilor din Macedonia.

București. — Din Grebena se scrie că **fruntașul aromân Cima a fost decapitat de greci.** Aceiași soartă așteaptă pe Nușiu Tullu, pe eforii, institutorii, preoții și notabilii români din comunele Tura, Băcosa, Avdela, Pervole, Samarina și Grebena. Toți fruntașii acestor comune, au fost arestați de armata greacă și prezentați înaintea curții marțiale din Larisa unde urmează să fie executați.

Această scrisoare a fost trimisă printr'un căruțaș din Grebena la Salonic, iar de aci prin intermediul poștei austriace în România.

Din localitățile ocupate de greci nu se poate trimite nici un rând fără să fie citit și aprobat de funcționarii greci.

București. — Românii macedoneni vor alege o comisiune care se va duce la Viena, Berlin, Paris, Londra și Roma, spre a expune guvernelor respective situația elementului românesc în Turcia.

Această comisiune va pleca peste o săptămână, cel mai târziu.

Sârbii au ocupat Durazzo.

Belgrad. — După o telegramă a generalului Iancovici trupele sârbești au ocupat azi Durazzo.

Pregătirile militare ale Serbiei.

Belgrad. — Din isvor competent sunt informat că comandamentul corpului VII de armată a ordonat tuturor ofițerilor și oficianților militari în rezervă ca în decurs de 24 ore să se prezinte la regimentele lor.

Speranțe de pace.

Belgrad. — După informațiile ziarului „Pravda” primul-ministru Pasici ar fi declarat unui deputat, că **conflictul Serbiei cu monarhia**

Biroul tehnic

G 324

Inginer diplomat **Robert Goldschmidt**

autorizat legal.

Telefon: 489.

Brașov (Kronstadt) Schlossbergzeile nr. 8.

Dă conzultări în toate chestiile industriale și tehnice-industriale

:- Proiectează și execută stabilimente electrice și de mașini. :-

Liferează turbine, roate hidraulice și pompe centrifugare, după construcții speciale probate.

▼ Execută stabilimente hidrodinamice și de mori. ▼

▲ **Liferează mașini pentru toate ramurile industriei.** ▲

austro-ungară va fi rezolvită pe cale pacifcă. Ca o dovadă despre intențiunile pacifice ale Serbiei se consideră și faptul, că **guvernul sârb a hotărât să trimeată încă 60.000 oameni ca ajutor pentru armata bulgară de ost.**

Pacea nu e probabilă.

Constantinopol. — Agenția „Istibaret” anunță că noile condițiuni ale Alianței balcanice se disting de cele vechi, numai prin faptul că se renunță la evacuările liniilor Ceatalgea. In cazul când Bulgaria nu va face alte concesii ruperea tratativelor este iminentă.

Constantinopol. — Plenipotențiarul bulgaro-turci au ținut azi ultimele întruniri. In ședința de azi plenipotențiarul turci au declarat, că nici nu voesc să audă despre predarea Adrianopolului. Se crede că tratativele vor fi rupte și că ostilitățile vor începe.

Constantinopol. — Patrurile cavaleriei turcești, cari fac recunoașteri pe teritoriul din fața liniei dela Ceatalgea, anunță că bulgarii fac mari concentrări de trupe, tunuri și munițiuni în fața Ceatalgei. **In curând se așteaptă un nou atac vehement.** Actualmente bulgarii au în fața Ceatalgei 7 divizii. **Bulgarii au pierdut până acum 70.000 de oameni.**

INFORMAȚIUNI

Arad, 28 Noembrie 1912

Din jurnalul unui boem.

In serile astea triste, când vin din toate părțile pământului vin jurnalele pline cu vești le pe câmpul de război și cu știri și combinații despre noi războaie, se deșteaptă amintirile și se deșteaptă o lume nouă, care nici odată n'ai bănuț'o. Amintirile prind să vorbească și țări scaldate în soare și în poezie trec prin sufletul meu. Trec țări bogate, cu golfuri fermecătoare și cu oameni ciudați și trec o întreagă lume pe care anii ți-au ascuns'o în adâncul sufletului și de care nime n'o să te mai poată despărți. Și toate se re-deșteaptă mai frumoase par'că.

Văd iară Orientul așa cum l'am văzut în cărțile duiosului Pierre Loti și ale altor adoratori ai astor părți magice ale pământului. Induioșat de poezia orientaliilor, de coloratura și de dulcea simțire a lui Kalidasa și a altor visători, într'o bună zi am plecat spre lumile pe le visam de copil și pe cari le-oi visa până la morănt. Cu sufletul de adolescent, cu sufletul de captiv al himerelor într'o dimineață albă m'au trezit feeriile Bosforului cu vilele și chioscurile lui elegante, cu palmieri și cu mirți ce cântă în nopți târzii și de care vestii albe umedului Siraceo. Ochii mei nu știau în care parte să privească.

Amintirile cu cari m'a primit Constantinopolul m'au fermecat și dacă vre-odată i-as dicta visului meu vre'un exil, acela ar fi Orientul de bunăseamă. Dar de atunci a trecut multă vreme, viața m'a aruncat în altă parte și acum când Constantinopolul e amenințat să cadă în mâni străine nu pot să nu-mi aduc aminte de lumile pe unde visam odată. Locurile pe unde am umbilat atunci eu, azi sunt sbuciumate de soartea amară care a pândit în umbră.

Galata și Pera, Stambulul și Bosforul au fost tulburate de armate cari au plecat la război pentru a nu se mai întoarce sau pentru a veni victorioase, dar soartea le-a fost amară. Un grozav dușman i-a urmărit, un grozav dușman invulnerabil: Holera. Și drumurile pe unde am fost și eu azi sunt parcurse de acest monstru care ucide mai amar ca tunurile fabricate de genul uman.

Victoria merge de mână cu Distrugerea și Natura și-a trimis și ea sinistrul delegat s'o reprezinte și după cum se vede o reprezintă de minune.

In țara cadănelor voluptoase, în țara fecioarelor cu

ochii negri și cu mâni palide aleargă nervoasă Holera, fantoma macră a morții repentine.

Grădina Iklio cu păcurile ei minunate, cu vilele ei încântătoare, cu pădurile de portocali ce-și coboară întinderea până pe țărnul mării vor cădea poate în mâni străine și se va înmormânta poate lumea aceea de vis sub mormanele strălucitei Civilizații. Și oricât de favorabil va fi sfârșit pentru țara asta a visului, regret zilele grele prin cari a trecut.

Și cum când stau la măsuta de cafea între câțiva nemți banali mă gândesc induioșat la locurile unde înfloresc portocalii și nostalgia îmi desenează drumuri duioase și mă cheamă spre țările visate într'un vagabondaj fără de sfârșit.

Ramiro.

Dela tinerimea universitară din Cluj. Tinerimea univesitară română din Cluj invită cu onoare Onor. public la scrata literară-artistică, ce se va ține Sâmbătă în 30 l. c. la 8 ore seara în localul „Casinei Române” din loc. Programul alcătuit din bucăți de Cor, violină și pian, se deschide prin conferința d-lui Vas. E. Moldovan: „Din lumea nouă”. Programul detaliat seara la casă. Prețul de intrare: 1 cor. — Venitul e pentru biblioteca tinerimii din Cluj. **Comitetul.**

Demonstrațiile studenților italieni în Viena. Zilele acestea în fața universității din Viena și a parlamentului austriac, studenții italieni în număr de 300 din nou au cerut realizarea dorințelor ce îi agită de vre-o câțiva ani încoace, — ca universitatea să aibă și catedra dreptului italian. Demonstrația a părut că ar avea un caracter turbulent, din care cauză au fost deținuți câțiva studenți. Acest fapt a răscolit și mai mult spiritile și a doua zi toți studenții au înscenat noi demonstrații pentru eliberarea deținuților și intruparea gândului lor legitim, iar pentru mai deplină asigurare au trimis o comisiune dintre ei la deputații italieni din parlament. — Poate ziua de mâine să le aducă izbânda idealului ce atât de mult îi încălzește!

Constituire. „Academia Ortodoxă” societatea teologilor români din Cernăuți a ales în adunarea ei generală ordinară din 14 l. c. următorul comitet: President: Ion Creangă, vice-president: Erast Hostiuc, secretar de externe: George I. Berariu, secretar de interne: Ion Jauca, cassar: Ion Bucevschi, bibliotecar: Toader Coclici, econom: George Ignatescu, controlor: Victor Gribovski, membru fără funcție: Ion Macariciuc. Secția literară: President: Iustinian Bunescu, referent: Corneliu Stroescu, substitut: Dumitru Ștefaniuc. Secția muzicală: President: Ion Macariciuc, referent: Dim. Voevidea, bibliotecar: Ax. Nițan. Comisia revizuitoare: President: Ion Boca, adlați: Petru Iancovschi și Grigorie Popovici. Presidentul: I. Creangă. Secretarul de externe: George I. Berariu.

Logodnă. D-șoara Mărioara Doboși și d. Alexandru Darabanth absolvenți de teologie, logodiți. Felicitări.

Copii lui Canalejas — principii. Din Madrid se anunță că în ședința de azi a camerei spaniole s'a votat un proiect, prin care văduva și copiii fostului prim-ministru Canalejas, asasinat zilele trecute, primesc rangul de principii și grand-spanioli. Pentru primirea proiectului a votat chiar și unul dintre șefii socialiștilor, deputatul Iglezias.

Groznică explozie într'o mină. Din Alais se anunță că în mina St. Martin de Valgagues a țâșnit de odată acid carbonic; nu se mai găseau atunci în mină decât 38 lucrători; unul a fost scos pe jumătate asfixiat; alții 13 au eșit singuri. Salvarea a scos până acum 21 cadavre; mai sunt încă 3 mizeri care probabil au fost acoperiți de blocurile de cărbuni sau au fost asfixiați într'o parte din mina unde nu s'a pătruns până acum.

Panică într'un cinematograful. Din Bilbao vine știrea că din cauza strigătelor „Foc!” „Foc!” o panică s'a întâmplat într'un cinematograful țesit de femei și de copii; peste 20 de persoane femei, copii și bătrâni au fost striviți sub picioare.

Demonstrații antirusești în Lemberg. Studenții poloni dela universitatea din Lemberg au ținut aseară o adunare în fața statuei lui Mickiewicz, a celui mai mare poet polon al sec. XIX. După adunare studenții au năvălit în strada Copernicus unde se află consulatul rusesc cu scopul ca să demonstreze aici în contra Rusiei. Intervenind însă poliția, manifestații s'au împrăștiat în liniște. Un grup al lor s'a îndreptat spre redacția unui ziar rusesc, a fost însă oprit în drum de poliție.

Un noroc la vânătoare. La vânătoarele oficiale ale academiei silvanistice din Șemliț, studentul român înscris de această academie Ion Petruțiu a împușcat un urs și o căprioară. — (Ni-se vestește că un semn de indignare plutea în privirile încruntate ale compatriților la praznicul acestui noroc.

La tipografia „CONCORDIA” află aplicare momentan un mașinist care se pricepe și la lucrări în ton precum și la sterotypat.

Reflecții să se adreseze la administrația ziarului nostru.

x In sfârșit nu mai pricepim multă hătaie de ca că de unde se poate cumpăra mai ieftin obiecte de sticlă, porțelan și obiecte de decor, deoarece atât acestea cât și cadourile ocazionale precum și candelabre pentru lamină electrică se pot cumpăra mai ieftin la prăvălia specială de sticlării a lui Fischer Mór, Arad, bulev. Andrassy nr. 20. Asortiment bogat de cadou ieftine. Telefon nr. 568.

(Fi 401)

x Cuptoarele „Cora” reclamează puțin material de încălzit. Cuptoarele acestea precum și alte cuptoare bune și vetre de fier se vând cu prețuri ieftine la ferăria Pöhm János, Arad, piața Libertății (Szabadatér). (P. 427-28).

Ultima oră

Ședința camerei ungare.

— Discursul d-lui dr. T. Mihali —

(Prin telefon).

Budapesta, 28 Nov.

In ședința de azi a camerei ungare d. deputat Dr. Teodor Mihali a ținut un admirabil discurs în care a arătat punctul de vedere al partidului național român față de evenimentele din Balcani. Dsa a protestat contra terorizării deputaților opoziționali și în contra faptului că parlamentul actual nereprezentând voința tuturor popoarelor din țară, nu poate să arunce noui sacini pe umerii locuitorilor țării.

In legătură cu evenimentele din Balcani, d. Mihali spune că învingerea statelor balcanice înscamnă triumful ideilor de naționalitate, care trebuie să vină și spre țările poliglote. Turcia s'a prăbușit din cauza asupririi sistematice ce se urma de veacuri contra naționalităților din imperiul otoman. Toate țările poliglote să trag învățătura din pățania Turciei.

Monarhia austro-ungară numai asigurând diploma libertate și respectând drepturile popoarelor din monarhie va putea prospera. Monarhia noastră are lipsă de ajutorul și sprijinul statelor învecinate, dar mai cu seamă ale României.

(T6.02-10)

INȘTIINȚARE.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că atelierul meu de

croitorie engleză pentru domni
din strada József Főherczeg nr. 2. l-am strămutat în strada József Főherczeg nr. 1. etajul I.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public din loc și provincie, sunt

Cu distinsă stimă:

Tóth Ferencz.

D. Mihali condamnă declarațiile ostile ale maghiarilor și ale presei contra României. Arată apoi necesitatea democratizării parlamentului actual, care în felul cum este alcătuit nu reprezintă voința tuturor popoarelor țării.

(Președintele contele Tisza a întrerupt de neașteptate ori și a îndrumat la ordine pe d. Mihali). De luni de zile deputații naționaliști n'au avut cuvântul în ședințele camerei — a declarat d. Mihali — pentru că credeam a nu fi consult să vorbim în cameră la umbra baionetelor.

(Președintele cont. Tisza, foarte enervat, îndrumă la ordine pe d. Mihali. Deputații guvernamentali protestau în mod sgomotos și întrerupeau des pe orator).

Dr. A. VAIDA: Asta înseamnă libertatea cuvântului?!

D. Mihali a spus apoi că dacă guvernul ungar nu putea avea simpatia popoarelor, atunci poate conta în vremuri critice la sprijinul acestora, în afară de el și la acel al fraților lor din alte state. Monarhia austro-ungară va avea mai mult drept de existență când se va îngriji ca pentru toate popoarele să fie libertate și să li se asigure acestora drepturi, în caz contrar monarhia va fi impusă la tot mai mari crize.

Partidul național român ia cu plăcere la cunoștință declarațiile liniștitoare ale ministrului de externe contele Berchtold, de altă parte, însă, consideră ca păgubitoare și nepatriotice declarațiile opoziției ungurești față de România, saluta monarhiei.

D. Mihali somează guvernul că în fața evenimentelor externe și a crizei actuale guvernul să pună capăt persecuției și terorizării față de opoziție. Urgitează apoi reforma electorală, necesitatea democratizării țării și respectarea libertății popoarelor din țară.

În ședința de mâine Dr. A. Vaida va reflecta la întreruperile contelui Tisza.

În numărul său de azi ziarul „A Nap” din Budapesta se ocupă într'un articol, intitulat „D. Mihali dă lecție lui Tisza”, despre discursul dlui Mihali.

(În numărul de mâine al ziarului nostru vom publica în întregime discursul dlui Mihali).

Situația financiară și situația politică internațională.

Senzaționalele declarații ale dlui Pranger, secretarul general al băncii austro-ungare.

— Telegrama corespondentului nostru. —

Viena, 28 Noembrie.

Consiliul suprem al Băncii Austro-Ungare a avut azi o ședință prezidată de guvernorul băncii, de d-nul Alexandru Popovici. În această ședință secretarul general, d-nul Pranger, care este socotit ca barometrul situației financiare europene, și-a prezentat raportul despre exercițiul financiar și despre relațiile financiare generale.

Conform raportului circulația bancnotelor arată o scădere mai încaută în anul acesta decât în alți ani, după ce în urma neliniștii în politică a fost necesară reținerea unui mai mare contingent de numerar, respective publicul a reținut la sine mai mulți bani.

În timpul din urmă pe piața de devize s'au arătat pretenții mai potențate, pe cari Banca Austro-Ungară le-a mulțumit. În aceste două săptămâni din urmă s'au plasat în afară 17 milioane de coroane în aur și putem spera, că după ce liniștea se va fi restabilit, pe piața de bani relațiile vor fi iarăși normale.

Declarațiile aceste ne spun mai eclatant decât declarațiile de natură politică, că n'avem să ne temem de război.

Atentat contra sultanului?

Constantinopol. — Poliția a arestat pe un bandit bulgar, pe când acesta hoinăria ieri seară în jurul Dolmei-Bagece. Asupra lui a fost găsită o bombă pe care probabil voia s'o arunce în palatul sultanului.

Anglia intervine.

Viena. — Puterile europene sunt foarte îngrijorate din cauza știrilor despre mobilizările Rusiei. Rusia face mari mobilizări. Din această cauză guvernul englez, se afirmă, ar fi anunțat Puterilor că în curând va trimite guvernului o notă, în care le va ruga ca ambasadorii marilor Puteri aflători în Londra să țină o conferință în Londra în chestia limpezirii situației.

Aeroplane bulgare au incendiat Adrianopolul.

Sofia. — Ieri aeroplane bulgare au aruncat bombe asupra orașului Adrianopol. O mare parte a orașului e în flăcări.

Rusia continuă mobilizarea armatei.

Viena. — Cu toate desmintirile și declarațiile oficiale rusești e fapt, că Rusia continuă concentrările de trupe în două direcțiuni: la granița Galiciei și spre sud în Basarabia, împotriva României. De curând un diplomat rus din Paris a declarat ambasadorului nostru din Paris, — neoficial, în cursul unei convorbiri private — că după a sa părere aceste concentrări de trupe rusești se fac pentru motivul, fiindcă Rusia voeste să împiedece o eventuală intrare a trupelor bulgare în Constantinopol.

La Viena nu se dă multă crezare acestor declarații, deoarece Bulgaria a declarat de repetate ori că dacă va intra în Constantinopol, imediat l-ar și părăsi.

Modificarea constituției Turciei.

Constantinopol. — Poarta a dat un comunicat, în care desminte hotărât știrea răspândită aci că, având în vedere împrejurarea că de 4 ani de când există camera aceasta n'ar fi isprăvit nici un lucru cuminte, guvernul ar fi luat hotărârea să modifice constituția și în locul camerei să organizeze un consiliu de stat. Poarta n'a avut nici când asemenea intențiuni.

Interviewul lui „Az Est”.

D. ministru Marghiloman a trimis ziarului „Az Est” azi înainte de amiază la orele 10 următoarea telegramă:

București, 28 Noembrie.

N'am încuviințat publicarea nici unui fel de interview sau articol și declarațiile pe d. Vályi mi-le atribue mie, nu corespund nici vederilor mele și nici felului cum obișnuiesc eu să le fac cunoscute publicului. Vă rog să publicați această desmintire, pentru care primiți mulțumirile mele anticipative.

Alex. Marghiloman.

Vály Félix, corespondentul lui „Az Est” care a fabricat interviewul, mai are azi perfidia că încearcă să-și scuze minciuna și lipsa de creștere și bun simț pe care a dovedit-o punând în gura unui ministru cuvinte cari n'au fost rostite. Ci-că nici nu era vorba de un interview formal, ci de o convorbire intimă pe care a crezut că face un bine dacă o publică. Suntem siguri însă că nici afirmațiunea aceasta nu e nici ea decât o altă minciună tot atât de mare ca și cea dintâi. De altfel, dela presa ungherească nici n'avem să așteptăm mai mult.

PAGINI BASLEȚE.

COLIND.

Te îndreaptă încet spre țărmul mării
Când cade umedul amurg,
În pacea dulce a nserării
S'ascuți poveștile cum curg.

Să prinzi din freamătul de-afară
Cântarea unei lumi întregi
Și zvonul nopților de vară
Încet, încet să-l înțelegi.

Pășind arar, să porți în minte
Icoana visului tău blând,
Chemarea nopții să te-alinte
În dulce ropot picurând.

Și-un gând pribeag de te'nfioară
Adâncul mării să privești
Senin ca ochii de fecioară
În clipa sfântă când iubești.

S'ascuți a undei clocotire
Și zbuciumul neadormit
Să stingi închisa răzvrătire
Din sufletu-ți îndrăgostit.

Te îndreaptă încet spre țărmul mării...
În taină stelele s'aprint
Și'n umbra dulce a nserării
Se strâng sfioase la colind.

I. N. Pârvulescu.

CÂNTEC.

Cântă-mi, cântă-mi lăutare...
Zi-mi una de pribegie...
Șapte nopți să leg deolaltă
Într'o sdravână beție.

Zi ca viața asta n'treagă
Să mi-o scald în vin cu spume.
Cășa-mi vine mă țigane
Să mă pierd în largă lume!

Și când voui muri, mormântul
Tu în pivniță mi-l sapă
Și în loc de apă... cioară
Tu să vii să-mi cânti la groapă!

Lae Pungăgoală.

Petele din soare produc tempestele și ciclonii.

După profesorul Garrett, când se produc tempeste sau alte turburări admosferice mai multe decât în trecut, și mai ales în epoci neașteptate, nu este de mirare, deoarece, acum, se cunosc cauzele acestor turburări, cauze cari nu sunt decât petele din soare cari, după cum veți vedea mai la vale, au o foarte mare influență asupra condițiilor admosferice ale planetei noastre.

Dar mai întâi, ce sunt petele din soare?

De curând s'a demonstrat că petele soarelui nu sunt decât vârtejuri, cicloni de materii incandescente, cari dela suprafața soarelui se ridică în sus, și au fost comparați cu trombele marine.

Cum în soare se găsesc o mulțime de substanțe ca fier, calciu, sodiu, cupru, magneziu și alte multe necunoscute pe pământ, și cum toate aceste elemente, împinse unul cătră altul de mișcarea rotatorie a ciclonului se freacă între ele — produc descărcări electrice foarte puternice și transformă fiecare pată solară într'un enorm centru magnetic. Se înțelege ușor, că dacă petele solare sunt multe și mari, întreg astrul devine un enorm centru de neînchipuite turburări electrice.

Să vedem acum, cum se transmit aceste turburări electrice până la pământ.

Soarele l'am putea compara cu un dinamo, un dinamo de o potențialitate neînchipuită; atunci vom înțelege de ce perturbațiile solare, creiază în jurul astrului o atmosferă electrică capabilă de a învălui pământul la o distanță de 93.000.000 de mile engleze; pe de altă parte, inventia telegrafului fără fir ne învață că, ori

MED. UNIV.

DR. CORNELIU DĂRĂMUȘ,
SPECIALIST ÎN BOALE DE FEMEI ȘI
SPECIALIST ÎN MORBURI DE DINȚI

ALBA-IULIA (PIAȚĂ).
ORDINEAZĂ: dela 8-10 pen-
tru boale de femei. Dela: 2-5
pentru morburi de dinți.

(Da 537-20)

de câte ori se produce o descărcare de unde electrice, aceste unde traversează spațiurile cu o vitează de 186.000.000 de mile pe secundă. Așadar este ușor de înțeles că descărcările electrice ce se fac în jurul soarelui fiind cu mult mai mari decât cele mai puternice descărcări ce putem produce noi oamenii cu instrumentele noastre, vor produce unde electrice, ale ciclurilor solari, cari vor fi cu mult mai mari și capabile de a ajunge până la pământ în foarte scurt timp.

Toată lumea a auzit vorbindu-se de Aurorele Boreale cari se văd foarte des la Poli, dar cari în zorile temperate nu se văd decât numai când magnetismul terestru este foarte perturbat. Astăzi s'a demonstrat că există o foarte mare relațiune între aurorile boreale și petele solare, căci cu cât petele din soare sunt mai mari și mai multe, cu atât mai dese sunt Aurorile Boreale.

Soarele este într-o stare continuă de electromagnetism, pe de altă parte pământul, corp magnetic și el, este învăluit într-o atmosferă foarte sensibilă la cele mai mici turburări magnetice. De la soare pornesc unde electrice cari străbat distanța dintre soare și pământ (93.000.000 mile) în opt minute aproape. Impulsul electric pornit din soare, ajunge la pământ și-l învâluie; atunci cerul spre nord se umple de flăcări, coloane luminoase se îndreptează spre polul magnetic și la zenit, apare și dispăre ca prin minune, un cerc de foc.

Timp de mai multe ore telegrafii și cablurile submarine își încetează lucrul, deoarece aparatele telegrafice dau scânteii: a fost o tempeastă magnetică, datorită soarelui.

Rămâne întrebarea: cum se explică transformarea efectelor magnetice solare în vânt, ploaie, tempeste, călduri mari?

Explicația după prof. Garrett, este: descărcările electrice fac ca în aer să se producă o mulțime de mici centri încărcati cu electricitate negativă, și acești corpusculi (așa sunt numiți) se transformă în centri de condensare de umiditate, care condensare la rândul său produce o altă activitate: curenți de aer, presiuni barometrice, vânturi, unde de frig cari vin de la poli în regiunile temperate sau unde calde, cari se duc în sens invers, în regiunile friguroase.

Dr. P. R.

ECONOMIE.

Prețul cerealelor în România.

— Bursa de Braïla. —

Prețuri mijlocii în Noembrie 1912, pentru câte 100 kg. în lei.

Grâu de calitate 80—81 kg	Lei 18.30
Grâu de calitate 78—79 kg.	Lei 17.70
Grâu de calitate 75—76 kg.	Lei 17.—
Porumb (cucuruz)	Lei 14.—
Orz	Lei 14.50
Ovăș	Lei 15.50
Săcară	Lei 13.60
Fasole	Lei 23.—

Bursa de cereale.

Cursul azi la ora 12 și jum.

Budapesta, 28 Noembrie.

Grâu pe Aprilie	12.—
Săcară	10.53
Porumb (Cucuruz) pe Mai	7.77
Ovăș pe Aprilie	11.14

Primejdia valahă.

Bursa e barometrul vieții economice din o țară. Ba în anumit sens și al celei politice. În lumina acestui adevăr, să vedem cum se prezintă viața economică și politică a Ungariei. Iată cine formează consiliul Bursei de mărfuri și efecte din Budapesta. Subliniez numele persoanelor marcante:

Aldor Frigyes, Auer Róbert, Barta Arnold, Beer Izsó, Beimel Sándor, Braun Arnold, Dr.

Domonyi Móric, Engl Pál, Fleissig Sándor, Frakl József, Freudenberg Rafael, Frey Kálmán, Guttmann Sándor, Hegyei (?) László, Hermann Bertalan, Dr. Hirsch Albert, Horváth Elemér, Horváth Elemér președinte, Simon Jakab vicepreședinte, Végh Károly vicepreședinte, Klein Gyula, Kohner Jenő, Krausz Simon, Kubics Gusztáv, Langfelder Ede, Löwy Adolf, Lukács József, Br. Madarassy-Beck, Munk Péter, Nagel Ignác, Nagy Andor, Politzer Sándor, Rechnitz Ödön, Ribári (?) Lajos Sándor Armin, Schödl Frigyes, Simon Jakab, Dr. Stein Emil, Sándor Pál Scheiber Ede, Schmidt József, Schöffler Bódor, Schwarz Felix, Schwarz Rudolf, Steiner József, Strasser Alfred, Dr. Strasser Imre, Ullmann Emil, Végh Károly, Wahl Béla, Weidinger Miksa, Weiss Róbert, Zala (?) Adolf.

Adecă din 50 membri vr'o 37 zi: treizeci și șapte get-beget „Valahi” — mă rog. Și alții vor fi mascați sub numiri rompoase ungurești, dar, după cartea de botez, tot „Valahi” dela roată.

„Budapesti Hirlap” și suratele pot trage clopotele în dungă că Valahii vor să cucerească Ardealul. Alarma e târzie. „Valahi” ca cei precedenți au cucerit nu numai Ardealul, ci și Tara Ungurească. Așa ne arată barometrul vieții economice și politice. Iar barometrul nu mințește.

— Un pârliț. —

Imprumuturi și iar imprumuturi.

Nu e vorba de particulari, ci de state. Mai întâi de statele... beligerante: Bulgaria, Serbia, Montenegro, Turcia. Apoi de Austria și de Ungaria. Să nu uităm pe Italia, care a și contractat, prin casa Rotschild din Paris, un împrumut de 600 milioane franci.

E de prevăzut, că după terminarea războiului balcanic se vor ivi cereri extraordinare pe piața financiară. Căci dacă pentru purtarea de războaie se cer bani și iarăș bani, tot mijloace de aceste fermecătoare reclamă și vindecarea ranelor cauzate de războaie, apoi aducerea la înflorire a provinciilor cucerite. Alfel, ce rost de a cuceri teritorii nouă și a-le lăsa în stare mai sălbătăcită decât înainte de cucerire?

Destul, că înlocuirea materialului uzat de război, reparația drumurilor și mijloacelor de comunicație, renovarea edificiilor distruse, echilibrarea bugetelor etc. vor îndemna statele balcanice la contractarea de împrumuturi în sămănate, contribuind la menținerea scumpetei generale de bani. Vor profita deci, în linia primă, marii bancari, în parte covârșitoare evrei, și în linia a doua, marile stabilimente de industrie, la cari se vor face comanda materialului de război. Așa resumă ecurile păcei.

Monarhia noastră încă e în ajunul contractării unor împrumuturi spre scopuri militare, de vre-o 500 milioane, din cari Austria vre-o 200 milioane prin un consorțiu de bănci, cu Banca poștelor austriace în frunte, iar Ungaria vre-o 300 milioane, prin casa Rotschild din Viena.

La noi asta e calea bătută de câțiva ani.

— Cronicar. —

Pentru meseriași.

Estrgem din legea pentru organizarea meseriilor din România câteva articole importante pentru traiul meseriașilor români:

„La toate întreprinderile sau furniturile statului, județelor, comunelor și ale celorlalte autorități civile și militare, cari nu trec peste 30.000 lei, meseriași români vor fi preferați, chiar dacă ofertele lor vor fi mai scumpe cu 5% decât ale celorlalți concurenți.”

„Societățile române de meseriași alcătuite conform legii de față, precum și meseriași români, vor fi admisi a depune numai jumătate din garanția cerută la licitațiunile publice.”

Bună lege, numai să se execute strict. Avis

pentru meseriași noștri, cari se statorosesc România.

Capital francez în Balcani.

Turcia. Se evaluează la 2 miliarde franci capital francez investit în întreprinderile turcești și la 1/2 miliard capital german.

Bulgaria. Din totalul datoriei publice la gară, 370 milioane franci sunt capital francez. Foarte mic este capitalul investit în întreprinderi comerciale particulare.

Grecia. La datoria publică a Greciei de 6 milioane franci, capitalul francez a contribuit cu partea cea mai mare.

Serbia, de asemenea, este o debitoră importantă a Franței. Din datoria publică de 6 milioane, vre-o 450 milioane sunt bani francezi. În administrația datoriei publice, Franța e reprezentată prin un delegat.

În România capitalul francez a participat mai ales la conversiunea împrumutului de 424.613.000 franci, apoi la câteva întreprinderi industriale de petrol.

Deosebită importanță prezintă comerțul Franței cu România.

	Franța a exportat în România	Franța a importat din România
1900	3.700.000	26.100.000
1905	5.700.000	32.700.000
1910	10.000.000	88.500.000
1911	10.700.000	175.100.000

În anul 1911, din cauza recoltei slabe, Franța a importat din România numai grâu în valoare de 90.000.000 franci.

POȘTA REDACTIEI.

D-lui G. Popovici. Mediaș. Fac foarte rău toți cei ce se spărie de prisos. Bani depozitarilor sânt mai siguri la băncile noastre decât ori și unde. Nu numai că nu trebuie să scoateți banii dela bănci, ci chiar să-i depuneți pentru mai mare siguranță. Războiul s'început, — dar chiar și în caz de război băncile solide ofer garanția cea mai bună și putință. Indemnați pe toți să se cumintească și să nu facă fapte nesocotite, cu cari păgubesc numai pe ei înșiși.

Correspondent. Braïla. Ziarul trebuie să dea informații, rapoarte, știri de pretutindeni. E firesc ca formatorii ziarului să ție cont de acest lucru considerând spațiul nostru redus și ținând seamă și de toate celelalte exigențe gazetărești, pe cari dv. de bună seamă le cunoașteți foarte bine. Ne-am bucura mult de săptămânal ne-ați da tabloul sumar al bursei de cereale din Braïla, așa cum îl publicăm astăzi. Salutați multumiri.

G. T. Facem totul ce putem. Până azi n'am putut ne angaja oameni de muncă (nu numai de onoare pentru fabrica din chestiune). Salutați.

C. N. Covășint. „Suferințe” e o înseilare de reținiscențe. Nu aveți darul poeziei. Azi se scrie din Cetiți pe poezii moderne, din toate literaturile, ca să convingeți cât de fără rezonanță sunt versificațiile de felul celei trimise. Dar și limba lasă foarte mult de dorit.

T. B. Cunoști maxima cu „sutor...?”

T. L. Da, — suntem convingeți de adevărul d-tale. E bine totuși, să nu mai revenim deocamdată. Să nu te lasi la timidat de ticăloși, — căci nu va întârzia mult răspunsul lor. Salutați.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

P. U. Publicarea de 4 ori costă 12 cor.
Alex. Iarca, Reșinar. Aveți de achitat până la finele anului curent 18 cor. 80 fil.
Petru Păianu, Secusigiu. Aveți o restanță de 1 cor. 20 fil.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Caut

un conducător cu violina

de cor bărbătesc pe 4 voci, pe lângă o țară de 100 cor. ori după înțelegere, se poate prezenta cât de curând la înstruare.

Cu stimă
Simeon Bulcu, preot
Somoșcheșu (p. Coerz).

Înștiințare.

Aduce la cunoștința on. public din Arad și provincie, că am deschis în ARAD, str. Luther nr. 1, o spălătorie de albituri și curățătorie chimică. Lucru prompt și mulțumitor. Roagă bi-voitorul sprijin : Szálas József, curățitor (Pa 501-10)

De închiriat eventual de vânzare tipografie românească

erie modern instalată, cu litere nouă, va- și moderne, cu trei mașini și motor electric. Doritorii se vor adresa dlui Dr. Ioan Ciordaș, adv. Beiuș (Belényes) Biharm. (Pa 600 3)

Anuale folosite și noi

cu toate institutele de învățământ precum cărțile și recvizite de scris se capătă cu preț ieftin la librăria Fichler Sándor, Arad Libertății (Szabadság-16r) nr. 1. (Pa 307-100)

Aviz.

Avem onoare a aviza mult onorații noștri căterii cât și onoratul public, căci în maga- nostru de ghețe se poate cumpăra totfelul de ghețe după moda cea mai nouă pentru domni, și copii cu cele mai modeste prețuri. Ghețele sunt fabricatul nostru propriu de cel din cel mai bun material. Vă rugăm a încerca și vă veți convinge. Cu stimă: Asociațiunea pantofarilor (Arad) Czipászok Termelő Szövetkezete (Pa 501-25) Szabadság-16r n-rul 14 „La cizma roșie”. IUSTIN OLARIU, director executiv.

Altoi de viie americană

se află de vânzare în cantitate cât de mare altoite pe Riparia Portalis și Riparia Rupestreț bine dezvoltate cu rădăcini puternice, Soiurile (varietățile) cele mai fine de vin și pentru masă Altoit pe Rip. Por. în uscat:

- Cl. I. 1000 buc. de vin 170 coroane
- „ I. 1000 „ de masă 180
- Altoite pe Rip. Rupistreț în verde de 2 ani cu rădăcini puternice
- Cl. I. 1000 buc. de vin 160 coroane
- „ I. 1000 „ de masă 180
- Altoită pe Rip. Ripistreț în verde de 2 ani cu rădăcini puternice o varietate foarte cău- tată. Se ceace în luna lui Iulie gustoasă cu mi- ros tămios, numită Perle de Ciaba (Csáha gyöngy) 1000 buc. cl. I de 2 ani cu rădăcinii 225 cor. În verde fără rădăcini ori și ce varie- tate pentru vin 1000 buc. cl. I 70 cor., de masă 1000 buc. 80 cor. Americană pentru altoit lungă 40-45 cm. groasă 6-12 cm.
- Riparia Portalis lungă 40-45 cm. groasă 6-12 cm. 1000 buc. 13 cor. Cu prețul de sus numite pachetarea în lăzi predate până la gara cea mai apropiată.

Cumpărătorii trimit ca căpară (arvună) 10%. Adresați-vă cât de grabă la

Gheorghe Păenrar și Petru Popa, producători de altoi și viticultori. Magyarád Nr. 276 (com. Arad).

(Pa 561)

Ba 116-280)

Gustați Berea SLEPING-car din fabrica „Bragadiru“.

TABLETELE „NEOSAN“ sunt bucuria [Le 516-5]

femeilor și a bărbaților! Brevetată și scutită prin lege. Recunoscută de medici ca cel mai sig- gur medicament contra impotenței la ambele sexe. Are puterea bărbătească și o conservă până la vârsta cea mai înaintată. Este cel mai bun medi- cament. Nu strică stomacul, fără efect vătămător. O cutie conține 20 boabe **4 coroane 50 fil.** Expediare cu poșta sub cea mai mare discrețiune. Magazin principal pen- tru Ungaria și Austria: **Nagy Örköly,** farma- cie Budapest, VII. bulev. Thököly nr. 28. Depot 115.

Bereczky Zoltán

atelier de croitorie pentru domni Cluj—Kolozsvar. In colțul străzilor Unió și Rozsa. —

Magazin permanent de materii din țară și străinătate pentru toate sezoanele. Co- mandele din provincie se execută prompt. E suficient a se tri- mite o haină croită :: bine :: (Ba 157-60)

Iohann Gensthaler

giuvaergiu și ciasornicar în Orăștie Szászváros. Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, re pede, pre- cis și ieftin. Serviciu conștiințios. G 134-52

Volți să faceți economie de bani la comenziile de haine? Comandați haine la atelierul de croitorie pentru domni a lui

Ilie Nișulescu LUGOJ, strada Timișorii n-rul 28.

(AN 420-30)

Unde se pregătesc cele mai moderne haine pentru bărbați și băieți, tot felul de costume, pardesiuri, paltoane, și a. m. din cele mai bune stoffe englezești cu prețuri moderate.

Pentru sezonul de toamnă și iarnă.

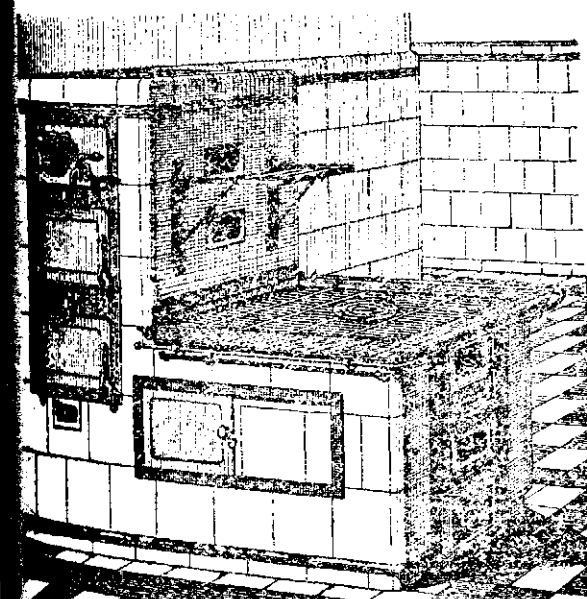
Costume engleze pentru dame, precum și totfelul de haine de stradă, toaleto de :: teatru; execută elegant și modern ::

PATAKI F.

atelier modern de croi- torie pentru dame. **TIMIȘOARA—FABRIC** (Temesvár—Gyárváros) Főutca 11. (Pa 433-)

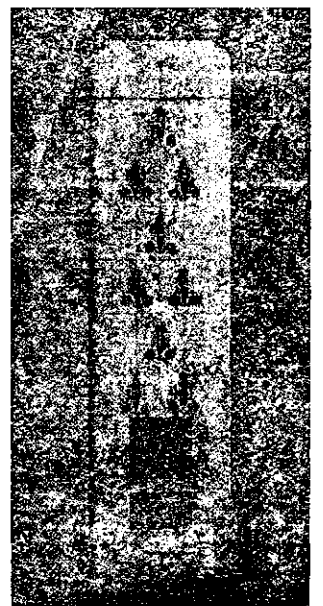
NOUĂ PRĂVĂLIE DE CUPTOARE!

MACSKÁSI és T-SAI

MAGAZIN DE CUPTOARE, ARAD, PIAȚA BOROS- BÉNI NUMĂRUL 9. — (LÂNGĂ PALATUL AGR. COL).

Magazin permanent de cuptoare de oian excelente din țară și străinătate. Fabricații proprii de achizite încălzitoare rapide cu 40% economisire de material de încălzit. Căptușeli speciale faience pentru pereți. Vetre de fier și aparate pentru încăl- zire centrală. Executăm totfelul de lucrări în această branșă, ș. a.: clădirea, repararea și curățirea cuptoarelor, atât în loc cât și în provincia. La dorință trimitem și motoare și în provincia.

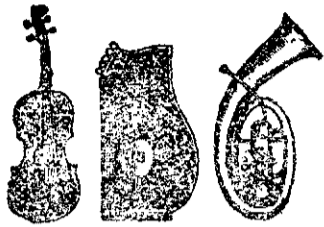
(Pa 570-5)

Braun Antal

primul fabricant de instrumente muzicale în Ungaria-de-sud

TIMIȘOARA-CETATE (Temesvár Belváros), str. Prinz Eugen nr. 14
(Casa proprie).

Cel mai mare, mai ieftin și mai renumit magazin de instrumente muzicale în Ungaria-de-sud. Mare depozit de violini, cimbele cu tonuri curate și puternice, — fabricate proprii, precum și instrumente de metal, de lemn, de suflat. — cu arcuș și instrumente de lovit. Specialist în executarea instrumentelor cu arcuș și de metal și reparator pentru tromboane acustice. Se garantează pentru tonuri curate și puternice! Expedează instrumente muzicale pentru orchestre, cu prețuri foarte moderate. Mare asortiment de achiziție muzicale.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios, pe lângă garanție. Catalog ilustrat gratis și franco. (Ba 178)

În depozitul meu de piane înființat de mine la 1850 și condus și acum de mine în Arad, strada Deák Ferencz 28 (în casa proprie). Toți în depozit pianouri de toate tipurile.

PIANE PIANINE ȘI HARMONII

în toate culorile negre și maro, lucrate după sistemele-modele ale celor mai renumite fabrici cu mecanism englez și vienez, cu 3 pedale îmbrăcate în fier triplu.

(Nr. 83, — 12)

În depozit fabricate: Bösendorfer, Ehrbar, Stiegl, Koch și Korselt, Thek, Lanberger și Glass Petrof, Huszay, Neuburger, Hoffman-Czerny, Pattart, Luner, Richter, Földi, Gramer-Mayer, Ast, Beregszászi, Stelzhammer. — Pianouri spre lăchărire lunară de la 10 cor. în sus. Acordările le face specialistul meu d. Henrik Ehrbar. Taxa pentru acordare în oraș centru 2 cor., suburbii 3 cor., provincie după învoială. — Orice comandă, acordare ori reparare rog să se trimită la adresa:

KRISPIN JÓZSEF
PRAVĂLIE DE PIANE
A R A D. DEÁK FERENCZ-UTCA Nr. 28.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene se pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente și fűdműszervizhely,
VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

Recomand și mașini pentru impletitul de cârmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco. Prețuri la 6 expoziții.

Correspondență în limba maghiară, eventual germană.

MASINI

pentru industria cimentului,

Fabrică pentru țevi de ciment, presă pentru table de ciment și aranjarea fabricii complete din ciment
Hazai fűdműszerviz és cementgyári gépgyár r.-t.

BUDAPESTA, VI.,
Reller Ferencz-utca 66.
TELEFON: 92-12.

(Ha 110-120)

Gratis

Szentgyörgyi Gy. Gyula
orologier

Sátmar — Szatmár,
str. Atilla nr. 1.

(Se 150-60)

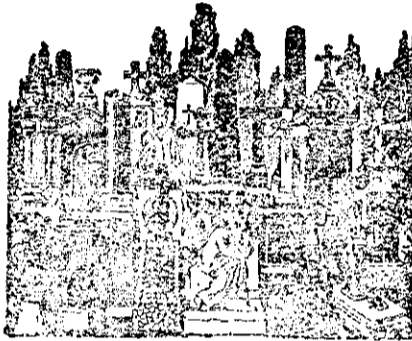
Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloare ofer garanție.

ADOLF SCHNEIDER

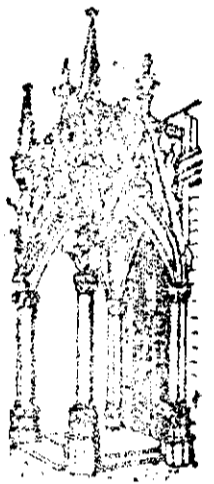
Atelier de sculptură și tăietorie în piatră, industrie de articole de ciment și piatră artificială.

NAGYSZEBEN — SIBIU.

(Se 186-60)

Întreprindere de Monier, Rabitz, Beton și clădiri de beton. Articole de ciment: socluri, parcuri, balustrade, ornamente, balcoane, etc. Podine de ciment și beton bătut pentru balcoane,仁ise, curți, etc. Podine TERAZZO, trepte TERAZZO și îngrădiri de mozaic, monumente la morminte, cripte și totfelul de granit artificial și imitații de marmură. Aquarii, terrarii, bazine de apă, colacii la fântâni, valaie, etc. Granit artificial și pietri artificiali din nisip, imitații perfecte. — Execuții în toate lucrările de tăietorie de piatră, de sculptură în piatră, ciment și gips, precum și asbest, stucatură în gips și lucrări în marmură artificială. Vânzare de ciment și gips în saci.

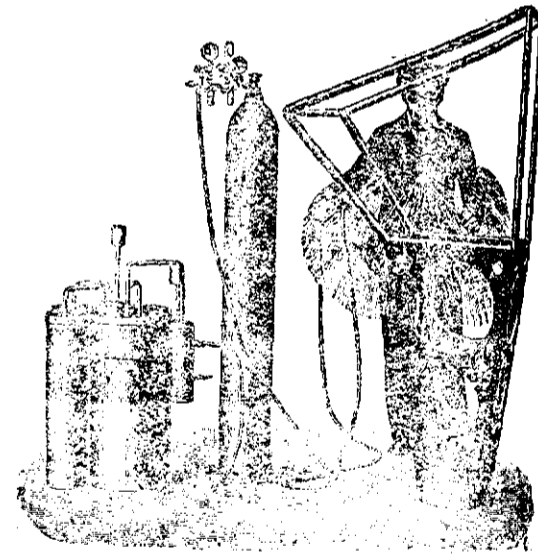
Prima fabrică pentru lipit și tăiat cu autogen.

Körmendy Ferencz és Tsa

BUDAPESTA, IX. ÜHÖI út 117 szám.
Telefon 20-59.

Invenție ungurească, brevet propriu!
Pistoletul cu gazele! Pistoletul nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirii autogen. Primăste spre lipirea oricărui obiecte de fier și metal, precum și cazane, apoi execută rechetoare de apă, loilero și coruuri recitoare.

(Ko 109-120)

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes

cu fața ei și se curată, tinere și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din țară și este cunoscută în toată lumea. Putere nelimitată, stă în compania ei necorescând, pielea se înfrumusețește și rezultatul favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore. Deoarece „Crema-Margit“ este imitată și falsificată, vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul. „Crema-Margit“ este nesulfurată, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a primit mare apreciere.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 H. ▶ Pudra Margit 120 cor.

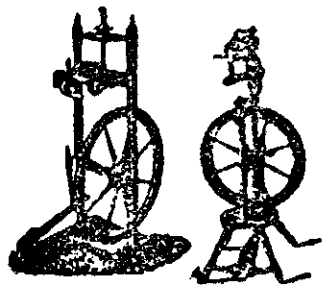
FABRICA:

laboratoriul lui Földes Kálmán

(Fo 225-100)

A R A D.

Premiate cu medalie de aur.

Roate de tors

Cea mai mare fabrică pentru articlul de lemn și de galantarie provăzută cu motor electric.

Emil Krauss,

SIBIU-Hermannstadt-Nagyszeben Margarethengasse nr. 5.

Execută cele mai bune roți de tors, din lemn bun și uscat, cu mers liniștit, pentru fiecare bucată se dă garanță.

Totodată îmi permit a aduce la cunoștința stia. mesterii că execut orice lucrări în bransa mea. Lucrări solide și ieftine.

(K 123—)

INȘTIINȚARE

Aduc la cunoștința on. public și a stimatilor mei pretini, că am preluat

ospătăria „48” din Arad, str. Kossuth nr. 39

și o voi conduce singur mai departe. Vinuri excelente de podgorie, bere proaspătă, mâncări calde și reci, prețuri moderate, serviciu conștiințios. — Vipt lunar în local și acasă. Roagă binevoitorul sprijin, cu stimă:

(Bo 512—10)

Bózsa József ospătar.

(Si 4—40)

Unde

se pot cumpăra cele mai bune și elegante **plaiere? numai**

la fabrica **Gustav Schmidt,** SIBIU Piața-mare în palatul Bodenkredit

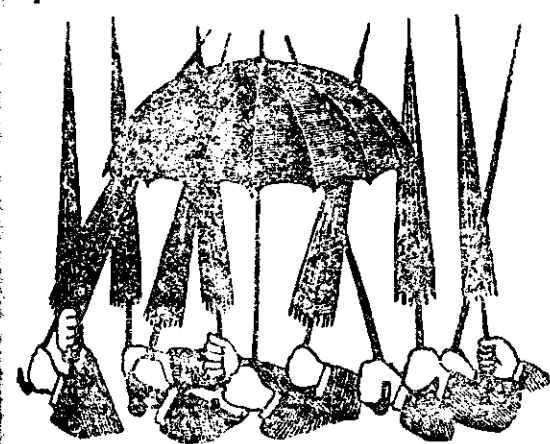
se pot afla noutățile cele mai moderne

En-tout-cas

și

plaiere

pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitatea cea mai bună **cu prețurile cele mai ieftine.**

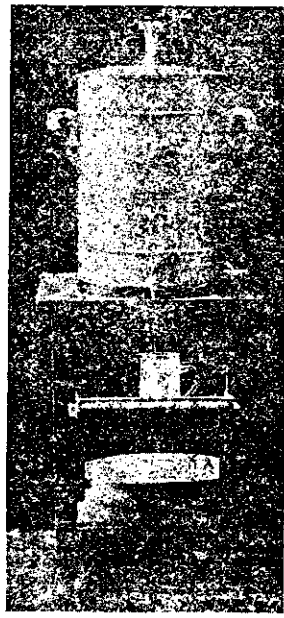
Bencsik Zsigmond în DEVA

Oferă: **Ghete americane și franceze** cusute cu mâna în atelierul propriu precum și **ghete gata,** format modern pentru bărbați femei și copii. **Galosi, ghete comode și pentru gimnastică.** Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură.

La comanda din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu :: prompt ::

Be 318

În atențiunea senatelor școlare!

Distins de către camera comercială și industrială din DOBREȚIN.

KASZÁS GYÖRGY
ATELIER DE TINICHERIE PENTRU ZIDIRI ȘI LUCRĂRI DE ARTĂ
NYIREGYHÁZA str. Debrecen 7.

Oferă rezervoarii de apă pentru sălile de învățământ. Din ținc, cu picioare, 2—2 buc. vase smălțuite de băut și o tasă pentru pahare.

Catalog de prețuri gratis

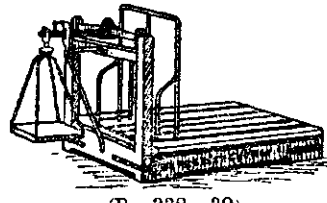
Correspondență în limba maghiară și germană.
(Ka 479)

Fond. în anul 1872.

Rostély György urmașul lui Ziska

BUDAPEST, VI., Eötvös-u. nr. 51.

Vis-à-vis de gara de nord. Comunicație cu tramvaiul electric din orice parte.

(Ro 338—30)

Articllii pentru fauri, fabrică de cântare pentru cereale și de balansuri centimale. Liferantul bursei de cereale și efecte din Budapesta. —

Reparațiile se execută ieftin și prompt.

Catalog de prețuri, cu provocare la ziarul „Românul”, se trimit gratis. —

De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg

din Sibiu str. Cisnădiei 9 este cel dintâi și unicul magazin de pianuri și harmoniuri

al Transilvaniei, al cărei proprietari sunt specialiști în construirea pianurilor și au și diplomă de conservator. Își recomandă la caz de lipsă de

pianine, pianuri și harmoniuri,

instrumentele alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu cele mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanță.
(He 321—30)

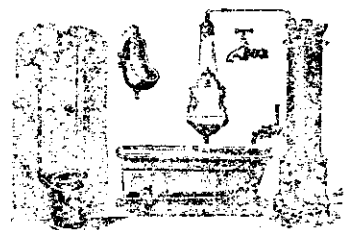
Conrad Martin și Frații

tinichigiu artistice și pentru edificii în **MEDIAS—MEDGYES**
Kö-utca 17—Farkas utca 33.

Pregătește în atelierul său aranjat cu mașini toffelul de lucrări pentru zidiri,

lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, apoi și vaze de scaldat în toată mărimea ș. a.

(Ma 575—10)

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Babalna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și dezvoltati la perfecție.

Pentru vița lăfărată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fie care viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnata administrație fiind asigurat că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere să trimită gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna“

(A 539) Babalna (u. p. Szászváros).

P. T.

Aduc la cunoștință mult stim. Doamne că mi-au sosit în depozit cele mai noue pălării elegante de velour, catifea, plisă și de păslă (Filz.). Recomand în atențiunea binevoitoare depozitul meu de pălării asigurând de un serviciu conștiințios și foarte ieftin. Am în depozit și pălării de doliu.

Cu stimă: (L. 526—)

Lázár Cz.

Salon de pălării pentru doamne

ARAD, piața Andrássy-tér.

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, MEDIAȘ (TAKARÉK ÉS HITELSZÖVETKEZET, MEDGYES).

ASIGURĂRI DE ECONOMII.

La INSTITUTUL DE CREDIT ȘI ECONOMII IN MEDIAȘ, pe lângă cotizație săptămânală de 1 cor. și o mică taxă suplimentară

1000, adecă una miie coroane

își poate asigura fiecare persoană între anii 20 și 60, cari după o prealabilă examinare medicală intră ca membru în despărțământul asigurărilor de economii. Plătirile taxelor se fac săptămânal. Aceste taxe se administrează ca depuneri de economii și se fructifică. Aceste taxe oricând se pot abzice, în care caz în sensul regulamentului respectiv, taxele plătite se restituie. — Intrucât plătitorul și-a împlinit aceste îndatoriri regulat în decurs de 15 ani, la sfârșitul anului al 15-lea după o depunere săptămânală de

1 cor. — primește 1000, adecă una miie coroane

iar după fiecare 1 cor. următoare, altă 1000 cor. în caz de moarte după 30 de zile.

Plătirea acestei sume scadentă cu prilejul morții, în sensul regulamentului respectiv, o asigură societatea de asigurări olandeză „DORDRECHT“ (direcțiunea din Ungaria se află în Budapesta, V., str. Marokkai, nr. 2. Palatul propriu) iar efectuirea se împlineste

„Institutul de credit și economii“ din Mediaș.

Cea mai mică taxă săptămânală este 1 cor., în schimbul căreia după 15 ani, sau în caz de moarte înainte de acest termen se asigură 1000 cor., cea mai mare taxă săptămânală este 50 cor. în schimb după terminul amintit se asigură 50.000 cor.

Deci, în schimbul plătirii unei neînsemnate taxe săptămânale fiecăruia i-se îmbie prilej să economisească o sumă considerabilă și prin aceasta să-și creeze o eventuală viitoare bază de bunăstare, iar de altă parte în caz de moarte asigură existența mașilor săi.

În baza acestor plătiri institutul de credit acordă și împrumuturi.

Oricine și oricând poate intra ca membru, fără ca să plătească săptămânile scadente deja în decursul anului.

Femeile și bărbații plătesc asemenea taxe suplimentare! — Cheltueli nu se compută!

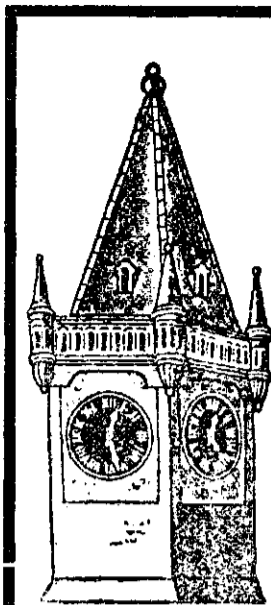
Cei din provincie pot face plătirile prin cercuri poștale, fără cheltueli. Explicări dă institutul totdeauna în orele oficiale.

Direcțiunea

„Institutului de credit și economii“—Takarék és Hitelszövetkezet

Mediaș—Medgyes.

(Sa 574—15)

(Sa 88—60)

Fabrica nouă de
OROLOGE DE TURN
Szánthó Gyula

fabricant de orologe pentru turnuri
Nagyváros-Danjanics-u. 30.

(Căsa proprie)

Se recomandă introducerea acestor orologe de arșină, cari trebuie să treacă tot la la o dată, pentru biserici, palate, primării, fabrici, școlări. Se pregătesc orologe pentru președintii sovvenabile, garanția mai multă ani. Reparații orologești la turn și orologești de arșină.

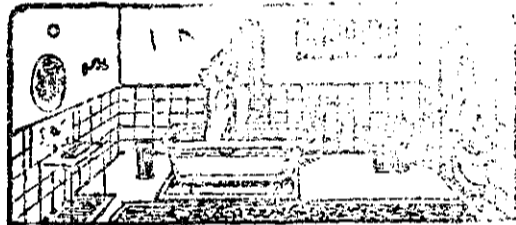
EDUARD LEXEN,

finichigiu și antepriază de instalații

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de finichigiu și galanterii edificiilor, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalația camerelor de

Lampe de carbid de tot felul
Jela 3 coroane în sus. —
Engroșiștilor li-se dau
Depozit bogat în vânl
scăldat, cămine, closete
Serviciu conștiințios. Prețuri
moderate. Reparație promptă.

29—

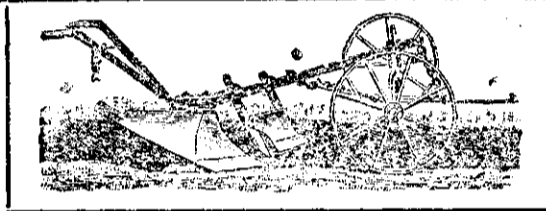
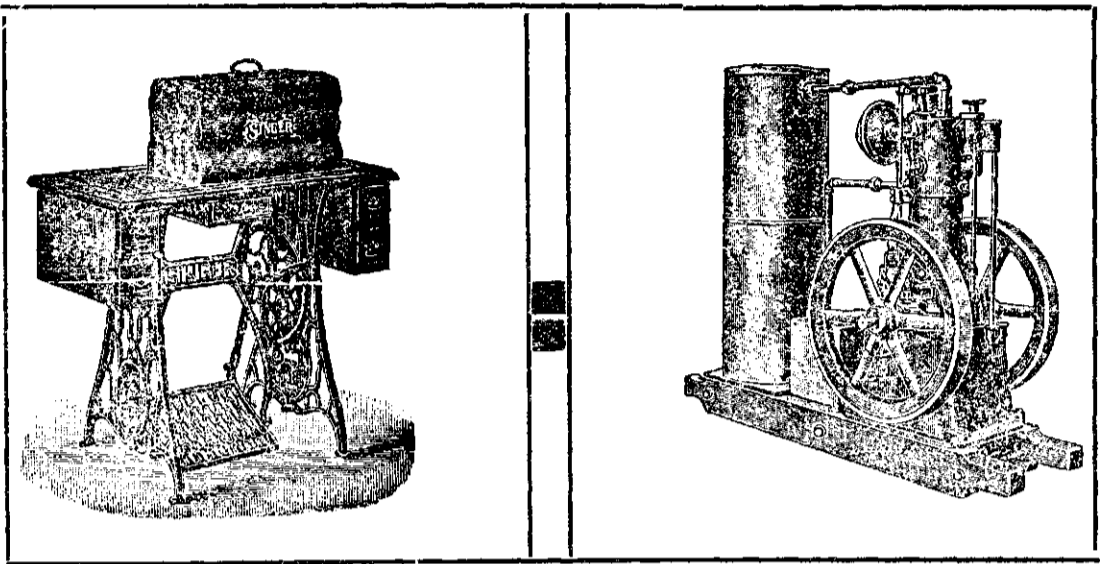
MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

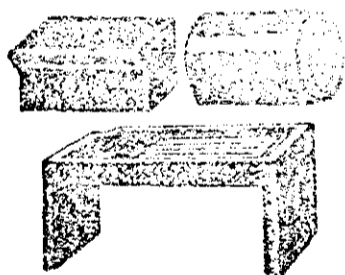
ARAD, Strada Făbián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea on. pu-
blic asupra marelui meu
magazin de totfelul de ma-
șini agricole cum sunt:
mașini de sămănat, tree-
rat, pluguri grape, preșuri,
și mori de struguri, ma-
șini de cusut.

Mai departe reconstruez
tot felul de Locomobile
să umble singure.

Edificare ieftină!

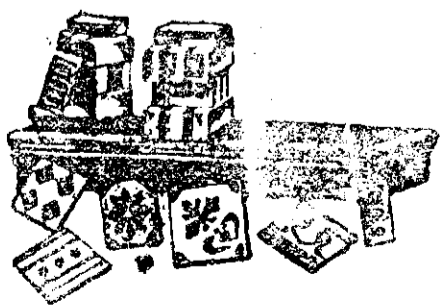

Intrece ori-care edificare din alt material.
Sistemul meu brevetat Nr. S—5546. Se face
prin prepararea în mod propriu al betonului
ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice
și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de
terase, acoperiș facement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu,
țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips,
var stins ș. a. — Prețuri curentetrimit gratuit.

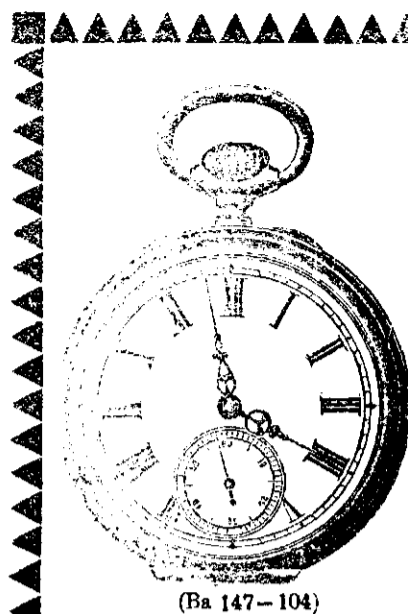
IOSIF SIMICS,

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de
obiecte de cement și pietri.

Telefon 246. LUGOȘ, Strada Buziaș 37.

Cereți și răspândiți
„ROMÂNUL“ și
„POPORUL ROMÂN“
pretutindeni!

(Ba 147-104)

Cele mai bune
oroloage
cele mai solide și cele mai moderne
juvaericeale
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria
Brauswetter János

orologer în SZEGED
CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.
Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare
la ziarul „Românul“ (adeacă scriu că a cetit anunțul în „Românul“). Cor-
pondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Pepinierele noastre pentru oțoi de viță de vie
au fost și în anul acesta excepțional de frumoase scutite de

(Ro 576-15)

pernosperă, grindină și asun-
dări, fără larve de gândaci.

Cultivătorii de vii și economii
sunt invitați a cerceta oțoi
noștri nobilitați de viță de vie.
Catalog de prețuri se trimite la
dorință.

Brüder Roth,
Mediaș-Medgyes.

Prețuri ieftine

Aurel B. Grün és Testvére
SIBIU-NAGYSZEBEN strada Cisnădiei n-rul 5.

În prăvălia noastră de sub acest număr se pot cum-
păra pentru prețuri favorabile stoffe pentru costume în cele
mai moderne modele mătăsuri în toate colorile existente
draperii de dantele, zephiruri engleze pentru cămeși de
bărbați și bluze. Flanele Tennis în calitate, cari nu-și pierd
culoarea, mare asortiment de dantele, albături pentru băr-
bați, cele mai bune fabricații de gulere și mangete, cravate,
corsete și toate necesariile de croitorie.

(Gu 568-30)

Prețuri ieftine

Serviciu prompt și solid.

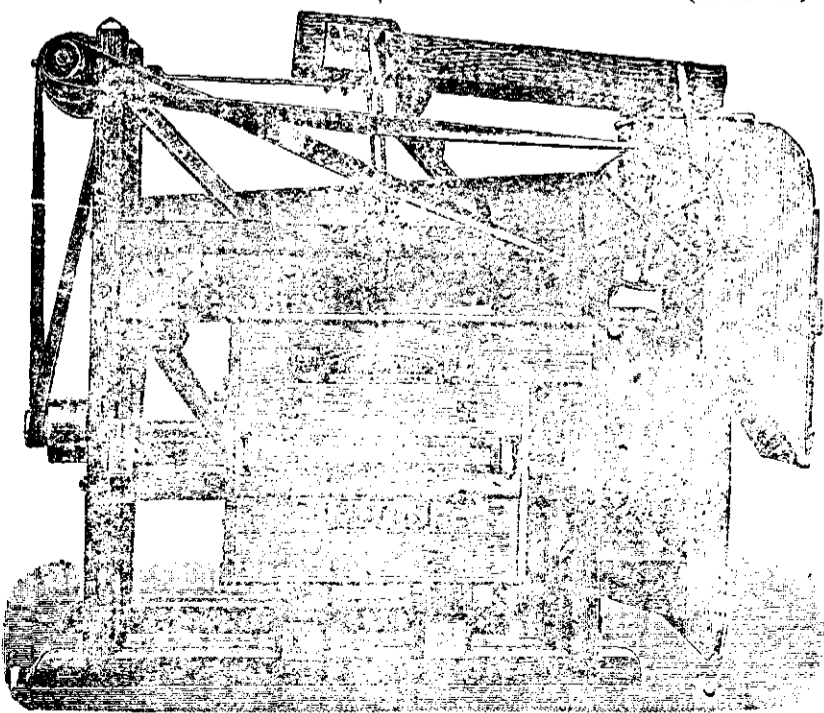
FRĂȚII SCHIEL

FABRICĂ DE MAȘINI, STABILIMENTE PENTRU
EDIFICARE DE MORI, TURNĂTORIE DE FFR.

Brasov.

Cea mai mare fabrică de mașini din Ardeal.

Execuție stabilimente de turbine, motoare și locomobile de
țefu brut, „Corona“, mori mănate cu motoare și apă, stabili-
mente electrice, stabilimente de transmisiune, mașini de scăr-
mănat și de tors lână. (Si 50-60) II.

„VICTORIA“

mașină de spălat și de bucat. Cea mai modernă și perfectă ma-
șină de bucat, cu apă caldă și rece și descorticarea cu smirgel.

Prețuri solide și ieftine!

Frații Klubitschko
atelier pentru instalațiuni electrice și de altă pu-
tere, apaducte, vane de scaldat, colorifer și cana-
lizare. — Atelier de mașini, lucrări de aramă și
lăcătușerie în SIBIU, Elisabetgasse Nr. 50
Rugăm on. public pentru încredințarea ori-cărei lucrări de
branșe. Totodată ne luăm voia ai atrage atențiunea asupra
clouzetuli rezis-
tent la îngheț,
invenție proprie.
Brevetată sub
Nrul. 53932.
Are calitățile: 1. Se
poate monta în ori-
ce loc, fiind eschi-
să posibilitatea de
a îngheța apa. 2. Prin spălarea repede folosește apă
puțină. 3. În urma construcției simple, funcționează
sigur și îndelungat. Este îndeosebi de recomandat la
casele vechi, deoarece introducerea se face cu mică
cheltuială. — Este deci interesul proprietarilor de case
ca să caute a-și aproviziona casa cu astfel de clozet.
Instalateurilor și negustorilor dau rabat.
Ne luăm voia mai departe de a reco-
manda în atenția onoratului public:
vase de aramă, căldări de
aramă și picioare pentru
căldări de tinichea.

Executare solidă la orice lucrare!

Catalog și prospecte gratis fără obligamant de-a cumpăra.

